

RAISIO YHTYMÄ 1997

RAISIO YHTYMÄ

*Raisio Yhtymän
tuotantolaitokset ja
pääkonttori Raisiossa.*

Raisio Yhtymä, jonka pääkonttori sijaitsee Raisiossa, kehittää, valmistaa ja markkinoi elintarvikkeita, eläinrehuja ja kemiantuotteita. Konsernin emoyhtiö Raisio Yhtymä Oyj noteerataan Helsingin Pörssissä.

TOIMINNAN LAAJUUS

Raisio Yhtymän liikevaihto vuonna 1997 oli 4 947 miljoonaa markkaa, josta kansainvälisen liikevaihdon osuus oli 51 prosenttia. Taseen loppusumma oli 3 826 miljoonaa markkaa. Henkilökunnan määrä 31.12.1997 oli 2 842, josta ulkomailla toimi 37 prosenttia. Tuotantolaitoksia on 16 maassa.

LIIKETOIMINTA-ALUEET

Liiketoiminnat on jaettu viiteen liiketoimintaryhmään. Nämä ovat margariiniteollisuus, viljateollisuus, kemianteollisuus, Benecol-liiketoiminta ja liiketoiminnan kehitys.

TOIMINTAPOLITIikka

Toiminnan lähtökohtana ovat omistajien, asiakkaiden, raaka-aineen tuottajien ja henkilökunnan tarpeet. Yritys toimii kiinteässä yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa, on valmis ottamaan haasteita yhteistyökumppaneiltaan ja haluaa kehittää yhdessä heidän kanssaan ongelmiin ratkaisuja.

Raisio Yhtymä on sitoutunut jatkuvasti parantamaan toimintaansa ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioissa. Yritys käyttää raaka-aineinaan lähes yksinomaan uusiutuvia luonnonvaroja sekä kehittää ja markkinoi tuotteita ja menetelmiä, jotka ovat turvallisia käyttää, ympäristöä säästäviä ja ympäristölle aikaisempia vaihtoehtoja haitattomampia.

Raisio Yhtymä on vakavarainen, taloudellisesti terve ja menestyvä ja siksi myös turvallinen yhteistyökumppani.

VUOSI 1997

- Konsernin liikevaihto kasvoi neljänneksellä lähes viiteen miljardiin markkaan. Kansainvälisen liikevaihdon osuus siitä nousi yli puoleen.
- Benecol-liiketoiminnan kansainvälistäminen eteni merkittävien sopimusten myötä.
- Margariiniteollisuuden liikevaihto kasvoi kaksinkertaiseksi ja liikevoitto moninkertaistui.
- Osakkeiden arvo kaksinkertaistui.
- Kehitysmahdollisuuksia tuettiin muun muassa organisaatio-uudistuksilla.

SISÄLTÖ

Raisio Yhtymän esittely	1	Tunnuslukujen laskentakaavat	33
Tietoja osakkeenomistajille	2	Hallituksen voitonjakoehdotus	34
Vuosi 1997 lyhyesti	3	Tilintarkastuskertomus	35
Pääjohtajan katsaus	4	Hallintoneuvoston lausunto	35
Kymmenen vuotta numeroina	6	Ympäristöasiat	36
Hallituksen toimintakertomus	7	Benecol-liiketoiminta	38
Konsernin tuloslaskelma	13	Margariiniteollisuus	41
Konsernin tase	14	Liiketoiminnan kehitys	44
Rahoituslaskelmat	16	Viljateollisuus	44
Emoyhtiön tuloslaskelma	17	Kemianteollisuus	47
Emoyhtiön tase	18	Pörssi- ja lehdistötiedotteet	50
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ...	20	Hallintoneuvosto ja hallitus	52
Tilinpäätöksen liitetiedot	21	Organisaatio	53
Osakepääoma ja osakkeet	28	Yhteystiedot	54
Konsernin tunnusluvut	31	Sijoitusanalyysit ja -kommentit	56
Pörssikehitys	32		

TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE

Raisio Yhtymä Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään 7.4.1998 Raisiossa yhtiön tuotantokonttorissa klo 14.00. Kokouskutsu on julkaistu lehdissä Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Landsbygdens Folk, Maaseudun Tulevaisuus ja Turun Sanomat.

TALOUDELLINEN INFORMAATIO

Tilinpäätöstiedote tilikaudelta 1997	19.2.1998
Vuosikertomus 1997	31.3.1998
Osavuosikatsaus 1.1.–30.4.1998	10.6.1998
Osavuosikatsaus 1.1.–31.8.1998	5.10.1998

Vuosikertomus ja osavuosikatsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ne lähetetään ilman eri tilausta osakkeenomistajille, jotka on merkitty Arvopaperikeskuksessa pidettävään omistajaluetteloon.

YHTEYDET

Yhtiökokoukseen tulee ilmoittautua 2.4.1998 klo 15.00 mennessä osoitteeseen Raisio Yhtymä Oyj, Osakeasiat, PL 101, 21201 Raisio tai puhelimitse (02) 434 2293 tai telefaksilla (02) 434 2315.

Vuosikertomuksia ja osavuosikatsauksia voi tilata osoitteesta Raisio Yhtymä, Tiedotusosasto, PL 101, 21201 Raisio tai puhelimitse (02) 434 2292 tai telefaksilla (02) 434 2147.

Osakkeenomistajan yhteystiedoissa ja omistuksessa tapahtuneet muutokset pyydetään ilmoittamaan siihen arvo-osuusrekisteriin, jossa osakkaalla on arvo-osuustili.

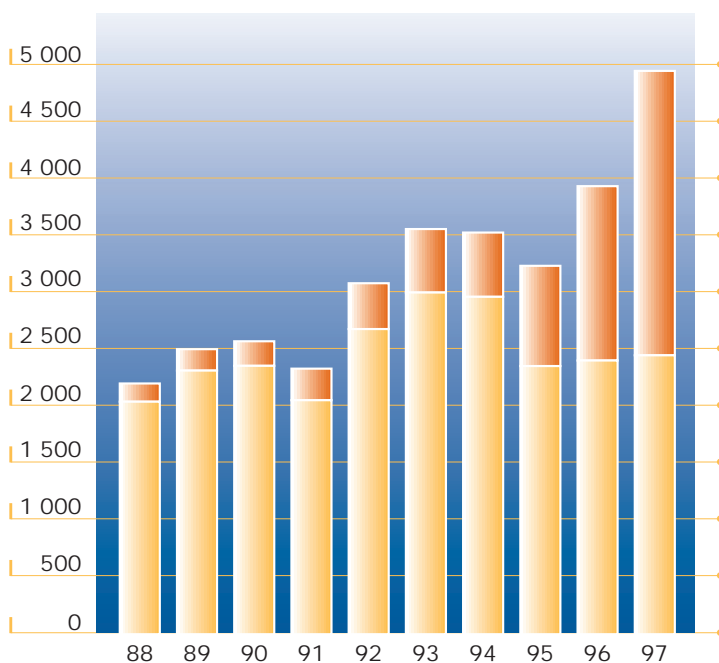
**Alkuperäinen vuosikertomus on suomenkielinen.
Ruotsin- ja englanninkieliset vuosikertomukset ovat
käännöksiä.**

LYHYESTI

KESKEISET LUVUT

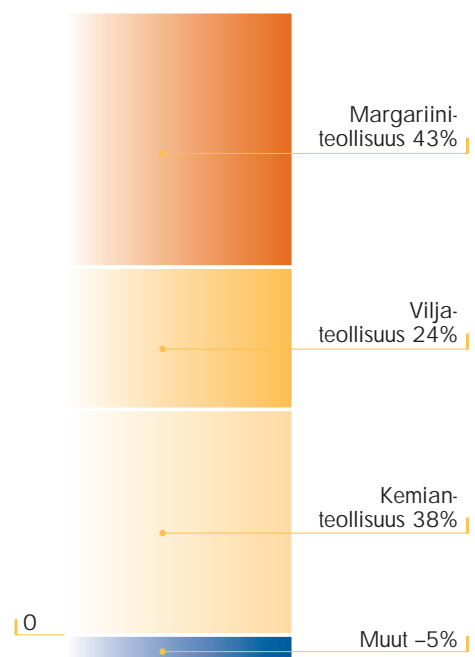
	1997	1996	1995
Liikevaihto, milj. mk	4 947	3 928	3 224
Liikevoitto, milj. mk	246	196	183
Tulos ennen satunnaisia eriä, milj. mk	209	166	141
Omavaraisuusaste, %	46,6	47,3	46,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,1	9,2	9,2
Investoinnit, milj. mk	434	387	380
Henkilöstön määrä, keskimäärin	2 817	2 365	2 054

LIKEVAIHTO, MILJ. MK

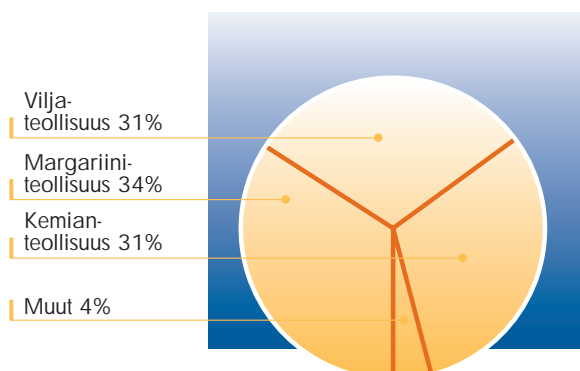

Kansainvälinen liikevaihto

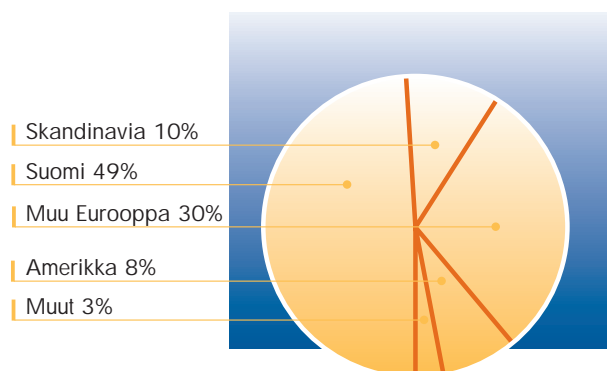
LIKEVOITTO TEOLLISUUSRYHMITTÄIN

LIKEVAIHTO TEOLLISUUSRYHMITTÄIN

LIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 1997 oli Raisio Yhtymälle konsernirakenteen muutosvuosi ja toisaalta Benecol-liiketoiminnan kansainvälistymisen vuosi. Liikevaihto kasvoi miljardilla markalla ja näin Raisio siirtyi viiden miljardin markan liikevaihdollaan suurimpien suomalaisyritysten joukkoon.

Konsernin tulos ennen satunnaisia eriä oli 209 miljoonaa markkaa. Sitä on pidettävä tyydyttävänä ottaen huomioon maailmanmarkkinoilla tapahtuneen hintakehityksen, joka rasitti lähes kaikkien toimialojen tulosta kertomusvuoden aikana. Kasvuun tähtäävien suurten investointien aiheuttamat pääomakulut sekä Benecol-liiketoiminnan kehityskulut olivat myös merkittäviä.

Raisio Yhtymän tunnettuus parani entisestään sekä ulkomailla että kotimaassa. Ensisijaisesti tähän vaikutti Benecol-hankkeen eteneminen. Johnson & Johnson -konserniin kuuluvan McNeil Consumer Products Companyn kanssa tehtiin Benecol-tuotteiden valmistusta ja markkinointia koskeva sopimus Pohjois-Amerikan osalta ja loppuvuodesta saman yrityksen kanssa aiesopimus, joka toteutuessaan laajentaa yhteistyön lähes maailmanlaajuiseksi. Raisio-kuvan vahvistumiseen vaikuttivat myös kemianteollisuuden kasvu ja Carlshamn Mejeri AB:n oston myötä tapahtunut margariiniteollisuuden kaksinkertaistuminen.

Raision osakkeiden pörssikurssi kaksinkertaistui vuoden 1997 aikana ja nousi yli kuuteensataan markkaan. Osakekannan markkina-arvo ylitti vuoden päättyessä kymmenen miljardia markkaa. Nousu jatkui edelleen vuoden 1998 alussa. Tähän kehitykseen ovat vaikuttaneet erityisesti kansainväliset Benecol-sopimukset sekä jatkuvasti laajeneva Benecol-tutkimusaineisto, joka vahvistaa entisestään tähän liiketoimintaan liittyviä odotusarvoja. Myös konsernin muu kasvu loi pohjaa osakkeiden arvon nousulle.

Yhtymän toimintaympäristö oli edelleen rajussa muutosliikkeessä sekä toimialojemme osalta että maantieteellisesti. Kemianteollisuus vahvisti maailmanlaajuisesta asemaansa yritysostoin ja laajentamalla markkinointiyhtiöverkostoaan. Elintarviketeollisuutemme puolestaan eteni erityisesti lähialueiden merkittävänä tavarantoimittajana. Markkina-asemamme vahvistuivat kotimaan lisäksi varsinkin

Ruotsissa, Puolassa ja Venäjällä. Rakennemuutoksesta kertoo se, että esimerkiksi margariiniteollisuutemme tuotannon koko määrästä vain kymmenesosa toimitetaan kotimaahan, Suomeen. Rajojen avautuminen ja investoinnit yritysostoihin ovatkin tehneet Raisiosta varteenotettavan kilpailijan myös globaaleilla markkinoilla.

Vuoden aikana toteutettu konsernin liiketoimintojen uudelleenryhmittely margariini-, vilja- ja kemianteollisuuteen sekä Benecol-liiketoimintaan tähtää juuri sellaisten selkeiden kokonaisuuksien luomiseen, joilla kasvu ja kilpailukyky varmistetaan. Samalla se on omalta osaltaan vahvistamassa kuvaa Raisio Yhtymästä kansainvälisenä konsernina. Myös ulkomaisen omistuksen nopea kasvu tuo uusia haasteita hallinnolle, johdolle ja toimialoille. Tämä näkyi erityisesti jatkuvana yhteydenpitona ulkomaisten sijoittajatahojen kanssa sekä monina tiedotustilaisuuksina Suomessa ja ulkomailla.

Raisio Yhtymän tulevaisuuden näkymät ovat hyvät ja markkinat odottavat meiltä paljon. Kemianteollisuus ja margariiniteollisuus tulevat jatkamaan ripeää kasvuaan viljateollisuuden joutuessa tyytymään vaatimattomampaan vauhtiin.

Benecol-tuotteiden kansainväliseen markkinoilletuloon liittyvä perustyö tehdään vuoden 1998 aikana. Raaka-aineen, kasvisterolin, ja siitä jalostetun stanoliesterin tuottamista vahvistavia investointeja toteutetaan. Vuosi 1998 on näin Benecolin osalta edelleen kova työvuosi, joskin tuottojenkin arvioidaan olevan jo merkittäviä.

Vuoden 1997 aikana jouduttiin tekemään monia tärkeitä päätöksiä, jotka toteutuessaan tulevat olennaisella tavalla muuttamaan Raisio Yhtymää ja sen rakennetta. Suomen maatalouden suurimmasta pellontuotteiden jalostajasta on tulossa myös merkittävä ja tunnettu tekijä maailmantaloudessa.

Raisio Yhtymän henkilöstö on tehnyt kiitettävää työtä ja hallinto on ollut valmis tekemään kaikki tarvittavat päätökset Raision kasvun varmistamiseksi. Uskon tämän kasvun vain jatkuvan alkaneena vuonna.

Matti Salminen

KYMMENEN VUOTTA NUMEROINA

	1988	1989	1990	1991	1992
LIKEVAIHTO					
Liikevaihto, milj. mk	2 184	2 487	2 557	2 315	3 070
muutos, %	+9	+14	+3	-9	+33
Vienti Suomesta, milj. mk	106	110	136	172	241
Kansainvälinen liikevaihto yhteensä, milj. mk	161	189	217	279	405
KANNATTAVUUS					
Liikevoitto, milj. mk	167	120	90	185	252
% liikevaihdosta	7,6	4,8	3,5	8,0	8,2
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. mk	137	84	27	101	158
% liikevaihdosta	6,3	3,4	1,1	4,4	5,1
Voitto ennen varauksia, veroja ja vähemmistön osuutta, milj. mk	98	91	64	63	114
% liikevaihdosta	4,5	3,7	2,5	2,7	3,7
Oman pääoman tuotto, ROE, %	17,0	2,3	2,1	11,4	14,6
Sijoitetun pääoman tuotto, ROI, %	14,3	10,7	6,8	12,3	15,5
RAHOITUS					
Omavaraisuusaste, %	31,6	32,7	32,6	36,4	35,8
Quick ratio	1,0	0,8	0,8	0,9	0,8
Current ratio	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5
TASE					
Oma pääoma + vähemmistön osuus, milj. mk	708	797	914	958	1 154
Taseen loppusumma, milj. mk	2 257	2 493	2 872	2 702	3 268
MUUT TIEDOT					
Bruttoinvestoinnit, milj. mk	329	269	462	197	293
% liikevaihdosta	15,1	10,8	18,1	8,5	9,5
Tutkimus- ja kehityksenot, milj. mk	28	31	52	31	35
% liikevaihdosta	1,3	1,2	2,0	1,3	1,1
Henkilökunnan määrä, keskimäärin	1 581	1 877	1 987	1 803	1 985
	1993	1994	1995	1996	1997
LIKEVAIHTO					
Liikevaihto, milj. mk	3 549	3 518	3 224	3 928	4 947
muutos, %	+16	-1	-8	+22	+26
Vienti Suomesta, milj. mk	389	358	519	735	802
Kansainvälinen liikevaihto yhteensä, milj. mk	561	568	886	1 541	2 514
KANNATTAVUUS					
Liikevoitto, milj. mk	294	230	183	196	246
% liikevaihdosta	8,3	6,5	5,7	5,0	5,0
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. mk	199	165	141	166	209
% liikevaihdosta	5,5	4,7	4,4	4,2	4,2
Voitto ennen varauksia, veroja ja vähemmistön osuutta, milj. mk	185	35	140	162	118
% liikevaihdosta	5,2	1,0	4,3	4,1	2,4
Oman pääoman tuotto, ROE, %	19,7	10,8	7,5	4,5	7,8
Sijoitetun pääoman tuotto, ROI, %	13,5	11,1	9,2	9,2	10,1
RAHOITUS					
Omavaraisuusaste, %	41,1	45,7	46,5	47,3	46,6
Quick ratio	1,0	1,1	0,9	1,1	0,8
Current ratio	1,6	1,6	1,6	1,8	1,5
TASE					
Oma pääoma + vähemmistön osuus, milj. mk	1 339	1 389	1 471	1 727	1 772
Taseen loppusumma, milj. mk	3 302	3 071	3 175	3 678	3 826
MUUT TIEDOT					
Bruttoinvestoinnit, milj. mk	174	188	380	387	434
% liikevaihdosta	4,9	5,3	11,8	9,9	8,8
Tutkimus- ja kehityksenot, milj. mk	40	54	54	87	99
% liikevaihdosta	1,1	1,5	1,7	2,2	2,0
Henkilökunnan määrä, keskimäärin	2 106	1 958	2 054	2 365	2 817

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Raisio Yhtymä Oyj:n hallitus. Henkilöt ovat edessä vasemmalta varapuheenjohtaja Matti Linnainmaa, puheenjohtaja Heikki Haavisto, Matti Salminen ja Arimo Uusitalo sekä takana vasemmalta Arto Lampinen, Pertti Vuola, hallintoneuvoston puheenjohtaja Vesa Lammela, Kaarlo Pettilä ja Kaj Lönnroth. Kuva on otettu paperiteknologian keskuksen aulassa Raisiossa.

Raisio Yhtymän riipeä kasvu ja kansainvälistyminen jatkuivat vuonna 1997. Yhtymän liikevaihto kasvoi miljardilla markalla, mikä tuli käytännöllisesti katsoen kokonaan kansainvälisen liiketoiminnan kasvusta. Sen osuus yhtymän koko liikevaihdosta oli jo yli puolet. Yhtymällä on tuotantolaitoksia 16 maassa ja yli kolmannes henkilökunnasta työskentelee muualla kuin Suomessa. Koko osakekannasta lähes 60 prosenttia oli vuoden päättyessä ulkomaisessa omistuksessa.

Neuvottelut Benecol-stanolierikeksinnön maailmanlaajuisiksi hyödyntämiseksi keskittyivät suurelta osin juuri vuoteen 1997. Johnson & Johnson -konserniin kuuluvan McNeil Consumer Products Companyn kanssa tehtiin Pohjois-Amerikan markkinoita koskeva yhteistyösopimus. Lisäksi tehtiin aiesopimus laajemmasta, lähes koko maailman kattavasta yhteistyöstä. Hankkeeseen liittyvät odotukset olivat myös taustana sille, että yhtymän osakekannan markkina-arvo nousi edelleen yli kaksinkertaiseksi, 4,7 miljardista markasta yli 10 miljardiin markkaan.

Suhteellisen nopeasti tapahtunut kansainvälistymiskehitys on suuresti vaikuttanut myös yhtymän kulttuuriin, toimintapolitiikkaan ja -tapoihin. Yhtymän taustaa ja juuria ei kuitenkaan ole unohdettu, mistä osoituksena on muun muassa viljaa ja rypsiä jalostavien toimialojen uudelleen organisointi ja viljateollisuuteen tehdyt investoinnit. Järjestelyillä tähdätään tämän perinteisen osaamisalueen vahvistamiseen.

Kertomusvuonna kasvoi selvimmin Raision margariiniteollisuus, joka on liikevaihdolla mitattuna nyt alallaan Suomen markkinoilla suurin, Itämeren alueella toiseksi suurin ja koko Euroopassa kolmanneksi suurin. Margariiniteollisuuden taloudellinen tulos oli hyvä. Vuosi sitten asetettiin tavoitteeksi Carlshamn Mejerin markkina-aseman vahvistaminen ja Raisio Polska Foodsin talouden nopea tervehdyttäminen. Molemmissa tavoitteissa onnistuttiin.

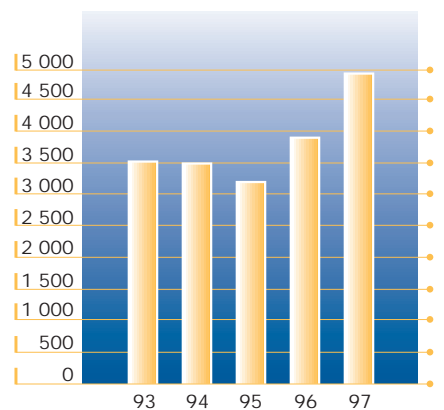
Konsernin tulos parani ja oli tyydyttävä. Kokonaisuutta heikensivät tosin viljateollisuuden kannattavuusongelmat, joiden korjaamiseksi on ryhdytty merkittäviin toimenpiteisiin.

Sijoitukset tutkimukseen ja kehitykseen jatkuivat edelleen suhteellisen korkealla tasolla. Tämä yhdessä muiden myönteisten näkymien kanssa antaa vuodelle 1998 jälleen hyvät lähtökohdat.

LIKEVAIHTO

Konsernin liikevaihto tilikaudella 1997 oli 4 947 miljoonaa markkaa. Liikevaihto kasvoi yli miljardilla markalla. Kasvu oli 26 prosenttia.

LIKEVAIHTO, MILJ. MK

Kansainvälinen liikevaihto

Kansainvälinen liikevaihto kasvoi 2 514 miljoonaan markkaan ja sen osuus konsernin koko liikevaihdosta nousi 51 prosenttiin. Suomesta vietiin tuotteita 802 miljoonalla markalla. Vienti kasvoi yhdeksällä prosentilla.

Margariineja vietiin Suomesta noin 290 miljoonalla markalla. Muita liikevaihdoltaan suuria vientituoteryhmiä olivat maltaat, tärkkelystuotteet, vehnäjäuhot, lemmikkieläinruoat, pastat, puurohiutaleet, kierrätyskemikaalit, vehnägluteeni ja ketsuppi.

Yli 60 prosenttia Suomesta tapahtuneesta viennistä suuntautui Venäjälle. Muita suuria ostajamaita olivat Ruotsi, Viro, Saksa, Venezuela, Gruusia, Brasilia ja Yhdysvallat.

Kansainvälinen liikevaihto, milj. mk

	1997	1996
Vienti Suomesta		
Margariiniteollisuus	308	282
Viljateollisuus	304	272
Kemianteollisuus	161	146
Muut	29	35
	802	735
Ulkomaisten yhtiöiden liikevaihto	1 926	1 066
Välityskauppa ulkomailla	16	12
– yhtymän sisäinen myynti	-230	-272
	2 514	1 541

Liikevaihto markkina-alueittain, %

	1997	1996
Suomi	49	61
Skandinavia	10	5
Muu Eurooppa	30	24
Amerikka	8	8
Muut	3	2

KONSERNIN TULOS

Konsernin kannattavuus oli tyydyttävä. Käyttökate oli 496 miljoonaa markkaa, mikä oli 10,0 prosenttia liikevaihdosta. Markkoissa käyttökate parani 77 miljoonalla markalla.

Liikevoitto, 246 miljoonaa markkaa, oli 50 miljoonaa markkaa enemmän kuin 1996. Liikevoitto suhteessa liikevaihtoon säilyi edellisen vuoden 5,0 prosentissa.

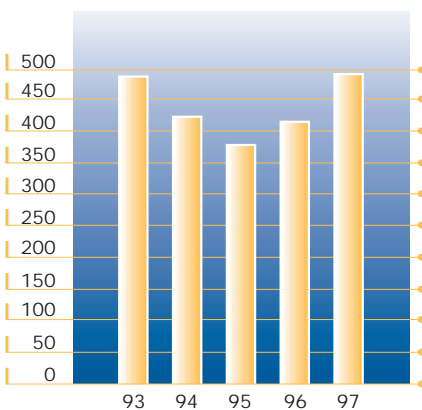
Konsernin nettorahoituskulut olivat 37 miljoonaa markkaa eli 0,7 prosenttia liikevaihdosta.

Konsernin tulos ennen satunnaisia eriä, varauksia, veroja ja vähemmistön osuutta oli 209 miljoonaa markkaa. Tulos parani edellisestä vuodesta 42 miljoonalla markalla.

Konsernin satunnaisina kuluina vähennettiin myllyteollisuusyhtiö Melia Oy:n taseesta liikearvon poistamaton jäännösarvo, joka oli 90,5 miljoonaa markkaa. Liikearvo oli syntynyt yhtiön perustamisen yhteydessä eikä sillä enää EU:n luomassa markkinatilanteessa katsota olevan aikaisempaa odotusarvoa.

Konsernin osakekohtainen tulos (EPS) nousi 8,27 markkaan, kun se edellisellä tilikaudella oli 4,08 markkaa. Tunnusluvuissa on otettu huomioon laskennallisen verovelan muutoksen vaikutukset.

KÄYTTÖKATE, MILJ. MK

TOIMIALOJEN TULOSKEHITYS

Margariiniteollisuuden tulos parani oleellisesti ja oli kokonaisuutena hyvä. Vuoden 1996 lopussa hankittu Carlshamn Mejeri AB oli nyt koko vuoden mukana ja teki budjetoitua parempaa tulosta. Raisio Polska Foods Sp. z o.o., joka edellisellä vuonna oli kirjannut huomattavan tappion, paransi merkittävästi tulostaan ja teki voitollisen tuloksen. Volyymin kasvun ansiosta myös Raision Margariini kohensi edelleen tulostaan.

Benecol-liiketoiminnan taloudellinen tulos parani oleellisesti tilikauden 1997 aikana huolimatta siitä, että liiketoiminnan kehittämiseen kohdistettiin merkittävästi varoja. Kaikki tutkimus- ja kehityksenot kirjattiin kuluiksi.

Viljateollisuuden kokonaistulos jäi heikoksi. Erityisesti vehnäjuhojen hintojen kehitys suhteessa raaka-aineen hintaan vei myllyteollisuuden tuloksen selvästi tappiolliseksi. Myös mallasteollisuudelle vuosi oli vaikea. Mallasohraa oli maailmanmarkkinoilla runsaasti ja mallastamoilla ylikapasiteettia, mikä purkautui maltaiden hintojen laskuun. Rehuteollisuuden tulos säilyi edellisen vuoden tasolla ja oli välttävä. Perinteinen, geenimuuntelematon soija päätettiin hankkia suoraan amerikkalaisilta viljelijäosuuskunnilta, mikä toi usean miljoonan markan lisäustannukset.

Kemianteollisuuden kokonaistulos heikkeni hieman edellisestä vuodesta. Tärkkelysteollisuus, joka on volyymiltaan tässä liiketoimintaryhmässä suurin, teki kohtuullisen hyvää tulosta kuten vuotta aikaisemminkin. Kierrätyskemikaalien tulos parani. Sen sijaan päällystyskemikaalien ja ympäristötekniikan tuoteryhmissä tulos heikkeni. Euroopassa liiketoimet sujuivat budjetoitua paremmin. Myös Amerikan kokonaistulos parani, vaikka Kanadan toiminta edelleen jäikin tappiolliseksi. Kaukoidässä toiminta oli vielä niin vähäistä, ettei Aasian talouskriisin vaikutus mainittavasti vaikuttanut Raision kemianteollisuuteen.

Liikevaihto ja liikevoitto teollisuusryhmittäin, milj. mk

	Liikevaihto		Liikevoitto	
	1997	1996	1997	1996
Margariiniteollisuus	1 674	864	106,0	12,1
Viljateollisuus	1 687	1 638	58,0	78,6
Kemianteollisuus	1 568	1 360	92,8	106,7
Muut toiminnot	197	197	-11,2	-1,5
Ryhmien välinen liikevaihto	-179	-131	-	-
	4 947	3 928	245,6	195,9

Benecol-margariinin ja stanoliesterin liikevaihto ja liikevoitto sisältyvät margariiniteollisuuden lukuihin.

OSINKOPOLITIIKKA JA OSINKO

Hallituksen tavoitteena on, että yhtiön osake on omistajalleen tuottava sijoituskohte ja että osinko myötäilee tuloskehitystä. Osingon määrän päättävät osakkeenomistajat vuosittain yhtiökokouksessa. Hallitus ei pidä perusteltuna vahvistaa etukäteen vuotuisiksi osinkoehdotukseksi tiettyä kiinteää osuutta yhtymän tuloksesta.

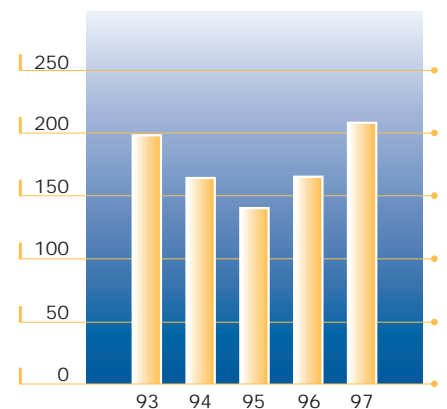
Vuodelta 1997 hallitus esittää maksettavaksi osinkoa kolme markkaa osakkeelta, mikä on 36,3 prosenttia osakekohtaisesta tuloksesta. Edelliseltä vuodelta maksettiin osinkoa kaksi markkaa osakkeelta, mikä oli 49,0 prosenttia osakekohtaisesta tuloksesta.

RAHOITUS

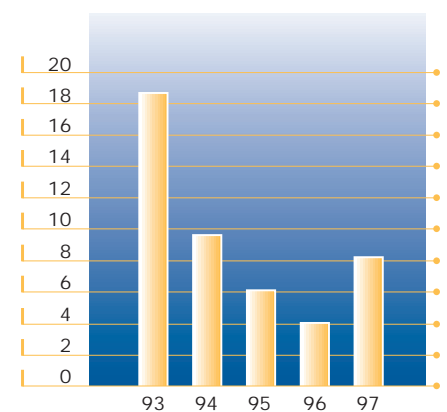
Konsernin rahoitusrakenne säilyi edelleen vahvana. Liiketoiminnan tuottama kassavirta oli 355 miljoonaa markkaa, kun se edellisenä vuonna oli 257 miljoonaa markkaa. Kassavirralla kyettiin rahoittamaan pääosa tilivuoden investoinneista. Konsernin maksuvalmius säilyi edelleen hyvänä.

Korollisen nettovelan määrä oli tilinpäätöshetkellä 850 miljoonaa markkaa (1996: 708 miljoonaa markkaa). Keskimääräinen sitoutunut korollinen nettopääoma kasvoi samassa suhteessa. Pääoman määrän kasvusta huolimatta luottojen korkokulut alenivat. Tämä johtui lähinnä lyhyiden lainojen korkotason laskusta sekä aktiivisesta luottosalkun rakenteen muuttamisesta, mikä tuli mahdolliseksi vuoden 1996 joulukuussa tehdyn luottolimiittisopimuksen ansiosta.

TULOS ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ, MILJ. MK

TULOS OSAKETTA KOHTI, MK

Nettorahoituskulut olivat 0,75 prosenttia liikevaihdosta kuten edellisnäkin vuonna. Vuoden 1997 rahoituskuluihin vaikuttivat epäedullisesti kohonnut korkotaso Puolassa sekä Aasian talouskriisi.

Konsernin omavaraisuusaste oli 46,6 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli vastaavalla tavalla laskettuna 47,3 prosenttia. Tunnusluvussa on otettu huomioon laskennallisen verovelan vaikutukset.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 10,1 prosenttia (1996: 9,2 prosenttia) ja oman pääoman tuotto oli 7,8 prosenttia (1996: 4,5 prosenttia). Lyhytaikaisen pääoman kiertoa kuvaavat tunnusluvut (current ratio ja quick ratio) heikkenivät jonkin verran vuodesta 1996. Tämä johtui pääosin siitä, että mainitusta 135 miljoonan Yhdysvaltain dollarin suuruudesta luottolimiitistä käytetty osa sisältyy lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

Yhtymä on suojautunut valuuttamääräisten saamisten ja velkojen, taseen ulkopuolisten osto- ja myyntisopimusten sekä osittain myös budjetoitujen kassavirtojen aiheuttamaa kurssiriskiä vastaan. Valuutariski on suojattu valuuttatermiinein nettovaluutta-aseman pohjalta. Suojaus on ulottunut korkeintaan 12 kuukauteen. Ulkomaisten tytäryhtiöiden osakepääomia ei ole suojattu.

Tilinpäätöspäivänä avoimesta valuutta-asemasta oli suojattuna kolme neljäsosaa ja koko tilivuoden aikana keskimäärin noin puolet.

YHTEISVALUUTTA

Euroopan rahaliiton EMU:n kolmanteen vaiheeseen osallistuvat EU-maat ottavat käyttöön yhteisen rahan, euron, tilivaluuttana vuoden 1999 alusta lukien. Poliittiset päätökset EMU:n toteutumisesta tehdään keväällä 1998. Mikäli Suomi liittyy EMU:n kolmanteen vaiheeseen, Raisio Yhtymä valmistautuu ottamaan euron käyttöön asiakas- ja toimittajayhteisissä vuoden 1999 alusta alkaen. Euron täysimääräiseen käyttöön siirtymisestä päätetään erikseen kevään 1998 aikana. Muutosta toteuttamaan on perustettu erillinen europrojekti.

INVESTOINNIT

Yhtymän bruttoinvestoinnit olivat 434 miljoonaa markkaa, mikä on yhdeksän prosenttia liikevaihdosta. Investoinnit Suomeen olivat 289 miljoonaa markkaa ja ulkomaille 145 miljoonaa markkaa.

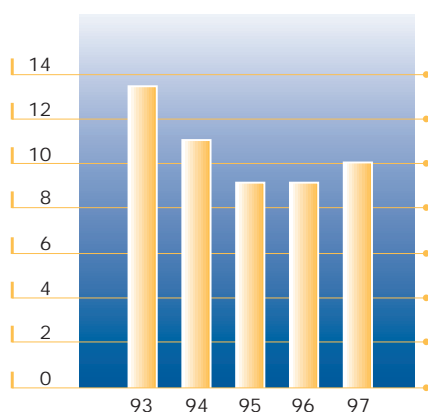
Margariiniteollisuuden merkittävimmät investoinnit olivat Carlshamn Mejeri AB:n hallintaan oikeuttavien osakkeiden loppuerän hankinta sekä Dolina Skandi -tavaramerkin osto. Lisäksi Benecol-liiketoiminta osti sterolin erotteluun liittyvää taitotietoa UPM-Kymmene Oyj:ltä, tehosti stanoliesterin valmistusta Raisiossa ja rakensi tehtaalle varaston.

Kemianteollisuudelle ja Benecol-liiketoiminnalle valmistuivat yhteiset uudet laboratoriotilat Raisioon.

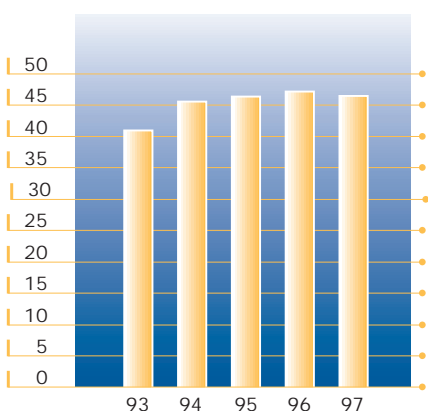
Viljateollisuus investoi mallastamon laajennukseen. Raision pastatehtaan tuotanto kaksinkertaistettiin hankkimalla uusi valmistuslinja. Hiutaletuotantoa tehostettiin Nokialla. Latvialaisen AS Rigas Dzirnavnies -myllyn osakkeita ostettiin lisää. Omistusosuus nousi vuoden 1998 alusta 20 prosentista 25 prosenttiin.

Kemianteollisuus hankki puolet indonesialaisen P.T. Intercipta Kimia Prataman osakkeista, osake-enemmistön espanjalaisesta Raisio Echeveste S.A.:sta ja koko osakepääoman saksalaisesta Pelzer & Röhr GmbH & Co. KG:stä. Kaikki kolme ovat hartsiliimatehtaita. Mietoisten hienokemikaalitehtaan kapasiteetti kaksinkertaistettiin.

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO, %

OMAVARAISUUSASTE, %

Bruttoinvestoinnit teollisuusryhmittäin, milj.mk

	1997	1996
Margariiniteollisuus	124	236
Viljateollisuus	133	68
Kemianteollisuus	144	74
Muut	33	9
Yhteensä	434	387

YHTIÖN TOIMINIMI

Raision Tehtaat Oy Ab muutettiin 1.9.1997 alkaen uudistetun osakeyhtiölain mukaiseksi julkiseksi osakeyhtiöksi. Samalla yhtiön nimi muutettiin. Se on suomeksi Raisio Yhtymä Oyj, ruotsiksi Raisiokoncernen Abp ja englanniksi Raisio Group plc.

MUUTOKSET KONSERNIN RAKENTEESSA

Myllyteollisuus, rehuteollisuus ja sen osana kasviöljyteollisuus, mallasteollisuus sekä maatalousryhmä yhdistettiin kesäkuun alusta 1997 viljateollisuus-liiketoimintaryhmäksi.

Joulukuun alusta muodostettiin margariiniteollisuus-liiketoimintaryhmä, johon toimialoina kuuluvat Raision Margariini, Carlshamn Mejeri ja Raisio Polska Foods. Raisio Catering Oy yhdistettiin Raision Margariiniin. Ruokaperunateollisuudesta ja Foodie Oy:stä muodostettiin liiketoiminnan kehitys -ryhmä. Konsernin talous-, rahoitus- ja tietojenkäsittelyosastot yhdistettiin erilliseksi talousryhmäksi.

Benecol-liiketoiminta yhtiöitettiin vuoden 1998 alusta Raisio Benecol Oy:ksi, jonka osakepääoman Raisio Yhtymä Oyj omistaa kokonaan. Vuoden 1997 osalta Benecol-liiketoiminta sisältyy margariiniteollisuuden lukuihin.

YMPÄRISTÖASIAT

Hallitus vahvisti yhtymän ympäristöpolitiikan 16.12.1997. Periaatteet koskevat yhtymän toimintoja kaikkialla maailmassa. ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä on jo sertifioitu Raisio Chemicalsin Suomen toiminnoille sekä Rehuraision koko toiminnalle. Raisio Chemicals julkaisee erillisen ympäristöraportin vuosittain.

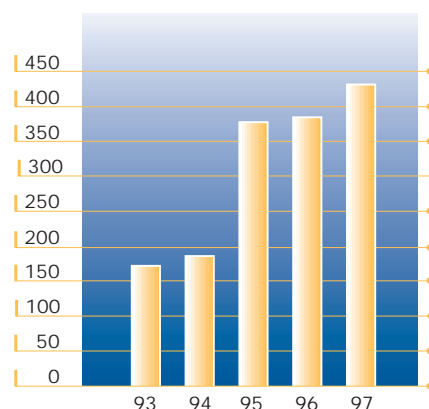
HENKILÖSTÖ

Raisio Yhtymän palveluksessa oli 1997 keskimäärin 2 817 henkilöä. Määrä oli 452 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Suomessa henkilökuntaa oli keskimäärin 1 854 (66 %) ja ulkomailla 963 (34 %). Henkilömäärää nostivat Carlshamn Mejeri AB:n mukanaolo koko vuoden sekä kemianteollisuuden suorittamat yritysostot.

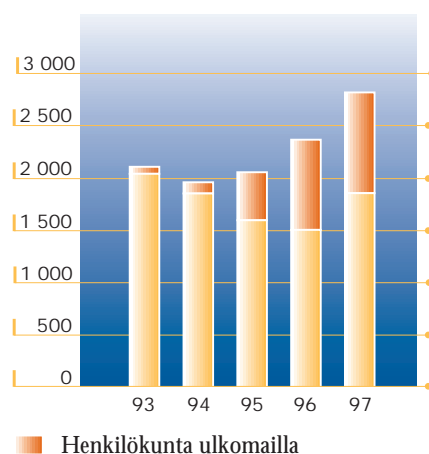
Vuoden päättyessä palveluksessa oli 2 842 henkilöä, mikä on 208 enemmän kuin samana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Suomessa henkilökuntaa oli 1 781 (63 %) ja ulkomailla 1 061 (37 %).

Raisio Yhtymä Oyj:n palveluksessa oli keskimäärin 730 henkilöä ja vuoden päättyessä 715 henkilöä.

INVESTOINNIT, MILJ. MK

HENKILÖKUNNAN LUKUMÄÄRÄ VUODEN AIKANA KESKIMÄÄRIN

Henkilöstö teollisuusryhmittäin tilikauden aikana keskimäärin

	1997	1996
Margariiniteollisuus	918	573
Viljateollisuus	699	693
Kemianteollisuus	838	748
Muut	362	351
<hr/> Yhtymä keskimäärin	<hr/> 2 817	<hr/> 2 365

Henkilöstö paikkakunnittain

	31.12.1997	31.12.1996
Raisio	1 005	992
Toijala	116	116
Nokia	114	100
Anjalankoski	106	102
Vihanti	85	88
Muualla Suomessa	355	334
Ruotsi	377	355
Puola	258	240
Indonesia	118	40
Kanada	105	128
Iso-Britannia	44	40
Yhdysvallat	37	41
Ranska	35	32
Muualla ulkomailla	87	26
<hr/> Yhtymä yhteensä	<hr/> 2 842	<hr/> 2 634

TUTKIMUS JA KEHITYS

Yhtymän tutkimus- ja kehitysmenot olivat 99 miljoonaa markkaa eli 2,0 prosenttia liikevaihdosta. Margariiniteollisuuden osuus oli 39 miljoonaa markkaa, viljateollisuuden osuus yhdeksän miljoonaa markkaa ja kemianteollisuuden 50 miljoonaa markkaa. Lisäksi muita kehitysmenoja oli miljoona markkaa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Yhtymän vakavaraisuus antaa hyvän pohjan tulevalle toiminnalle. Kotimaisen markkina-aseman säilyttäminen ja vahvistaminen sekä kotimaisten raaka-aineiden mahdollisimman laaja käyttö ovat edelleen tavoitteina kaikilla toimialoilla. Yhtymän liiketoiminnan kasvu syntyy kuitenkin pääosin kansainvälisestä liiketoiminnasta, sekä viennistä että ulkomailla tapahtuvasta valmistuksesta.

Työ, joka tähtää Benecol-liiketoiminnan kasvattamiseen maailmanlaajuiseksi, jatkuu tiiviinä. Sekä steroliraaka-aineen hankintaan että stanoliesterin valmistukseen liittyvät investoinnit eri maissa ovat konkreettisesti menossa. Ensimmäiset Suomen ulkopuolella markkinoitavat Benecol-tuotteet lasketaan saatavan markkinoille vuoden 1998 aikana. Benecol-valikoima laajenee myös Suomen markkinoilla.

Ravintorasvojen kulutuksen lasku tuo margariiniteollisuudelle haasteen kehittää uudenlaisia, tulevaisuuden kuluttajan tarpeet nykyistä paremmin tyydyttäviä tuotteita. Myllyteollisuuden talouden nopea tervehdyttäminen ja mallasteollisuuden laajennetun kapasiteetin mahdollisimman kannattava hyväksikäyttö ovat nopeita toimenpiteitä vaativia tavoitteita.

Venäjältä on tullut Raisio Yhtymälle erittäin merkittävä markkina-alue. Mahdollisuudet ovat siellä suuret mutta suunnitelmia ei perusteta pelkästään jatkuvaan viennin kasvuun. Niinpä Raisio Yhtymä tulee vakavasti tutkimaan pysyviä integroitumismahdollisuuksia lähinnä elintarvikealoilla.

Kemianteollisuus on yrityskaupoillaan luonut lukuisia sillanpääasemia tuotteilleen ja tuotannolle eri puolilla maailmaa. Lähiajan tavoitteena on kansainvälisten toimintojen hallittu ja kannattava kasvattaminen. Lupaavasti alkuun saatu Kanadan liiketoimintojen kannattavuuden parantaminen jatkuu edelleen. Kaukoidän toimintojen kasvattaminen on hidastunut alueen taloudellisen tilanteen takia, mutta pitkällä tähtäyksellä mahdollisuudet siellä arvioidaan merkittäviksi.

Konsernin tavoitteena 1998 on liikevaihdon ripeä kasvattaminen edelleen sekä tuloksen parantaminen. Ensisijaisena yhtymän työssä on Benecol-liiketoiminta.

KONSERNIN TULOSLASKELMA

(1 000 mk)	1.1.-31.12.1997	1.1.-31.12.1996
LIKEVAIHTO	4 947 223	3 927 916
Valmisteverastojen lisäys (+)/vähennys (-)	+38 785	+1 170
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	15 442	7 422
Liiketoiminnan muut tuotot	13 529	19 494
Kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	3 152 391	2 465 612
Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)	-48 280	+4 222
Ulkopuoliset palvelut	20 866	14 977
Henkilöstökulut (1)	588 989	459 729
Vuokrat	51 662	42 574
Muut kulut	<u>752 984</u>	<u>549 049</u>
Kulut yhteensä	4 518 612	3 536 163
KÄYTTÖKATE	496 367	419 839
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista (2)	228 817	211 882
Konserniliikearvon poisto	<u>21 940</u>	<u>12 063</u>
LIKEVOITTO	245 610	195 894
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Osinkotuotot	1 009	1 670
Korkotuotot pitkäaikaista sijoituksista	17	40
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	20 941	18 523
Muut rahoitustuotot	512	12 390
Kurssierot	4 743	8 623
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	10 490	2 767
Korkokulut	-71 051	-69 337
Muut rahoituskulut	<u>-3 728</u>	<u>-4 163</u>
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-37 067	-29 487
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	208 543	166 407
Satunnaiset tuotot ja kulut (4):		
Satunnaiset tuotot	-	743
Satunnaiset kulut	<u>-90 524</u>	<u>-4 959</u>
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	-90 524	-4 216
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	118 019	162 191
Välittömät verot:		
Tilikaudelta	-60 020	-57 648
Aikaisemmilta tilikausilta	-2 691	-6 427
Laskennallisen verovelan muutos	<u>8 286</u>	<u>-32 942</u>
TILIKAUDEN VOITTO ENNEN VÄHEMMISTÖOSUUTTA	63 594	65 174
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	<u>20 701</u>	<u>-7 794</u>
KONSERNIN TULOS TILIKAUDELTA	<u>84 295</u>	<u>57 380</u>

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin.

KONSERNIN TASE

(1 000 mk)	31.12.1997	31.12.1996
VASTAAVAA		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet (6)	169 674	150 403
Liikearvo (7)	4 011	95 739
Konserniliikearvo (8)	349 809	302 546
Muut pitkävaikutteiset menot (9)	4 264	5 332
Ennakkomaksut	<u>1 451</u>	<u>2 144</u>
	529 209	556 164
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet (10)	33 688	33 199
Rakennukset ja rakennelmat (11)	571 958	533 739
Koneet ja kalusto (12)	830 706	781 533
Muut aineelliset hyödykkeet (13)	8 204	7 409
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>46 828</u>	<u>29 211</u>
	1 491 384	1 385 091
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkuusyrittösoyakkeet ja osuudet (14)	76 069	47 967
Muut osakkeet ja osuudet (14)	39 610	37 907
Lainasaamiset	<u>4 164</u>	<u>4 493</u>
	119 843	90 367
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	508 932	445 684
Keskeneräiset tuotteet	11 404	6 023
Valmiit tuotteet/Tavarat	233 707	194 999
Muu vaihto-omaisuus	20 867	21 634
Ennakkomaksut	-	<u>223</u>
	774 910	668 563
Saamiset (15)		
Myyntisaamiset	558 121	517 001
Lainasaamiset	810	307
Siirtosaamiset	55 299	68 776
Muut saamiset	<u>49 160</u>	<u>86 473</u>
	663 390	672 557
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Muut arvopaperit	<u>155 579</u>	<u>207 359</u>
	155 579	207 359
Rahat ja pankkisaamiset	91 748	98 289
	<u>3 826 063</u>	<u>3 678 390</u>

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin.

31.12.1997

31.12.1996

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Sidottu oma pääoma

Osakepääoma (16)

163 330

163 330

Vararahasto (17)

527 393526 997

690 723

690 327

Vapaa oma pääoma

Käyttörahassto (18)

80

9

Kertyneet voittovarot (19)

835 727

817 676

Tilikauden tulos

84 29557 380

920 102

875 065

VÄHEMMISTÖOSUUS

160 963

161 908

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen (21)

Joukkovelkakirjalainat

110 000

110 000

Lainat rahoituslaitoksilta

452 199

519 579

Eläkelainat

93 039

144 278

Laskennallinen verovelka

237 324

245 610

Muut pitkäaikaiset velat (15)

21 8645 284

914 426

1 024 751

Lyhytaikainen (15)

Lainat rahoituslaitoksilta

303 516

129 212

Eläkelainat

7 003

19 674

Saadut ennakot

25 859

25 735

Ostovelat

445 015

426 855

Rahoitusvekselit

4 743

4 064

Siirtovelat

199 189

169 058

Muut luotot

109 727

106 637

Muut lyhytaikaiset velat

44 79745 104

1 139 849

926 339

3 826 0633 678 390

RAHOITUSLASKELMAT

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
LIIKETOIMINTA				
Tulorahoitus				
Käyttökate	496 367	419 839	197 913	156 052
Rahoitustuotot ja -kulut	-37 066	-29 487	5 697	6 042
Satunnaiset erät	-	-4 216	20 338	23 205
Verovelan muutos	8 285	-32 942	-	-
Muut välittömät verot	<u>-62 711</u>	<u>-64 075</u>	<u>-26 791</u>	<u>-39 275</u>
Tulorahoitus yhteensä	404 875	289 119	197 157	146 024
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS				
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys (+)	-106 347	-36 679	-69 248	-33 543
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys (+)	+9 168	-96 519	+33 036	+18 563
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys (-)	<u>+47 256</u>	<u>+100 965</u>	<u>-16 505</u>	<u>+66 722</u>
	-49 923	-32 233	-52 717	51 742
Liiketoiminnan kassavirta	354 952	256 886	144 440	197 766
INVESTOINNIT				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-433 631	-386 934	-140 587	-101 236
Käyttöomaisuuden myyntituotot	18 575	12 696	21 450	18 756
Konsernirakenteen muutos	4 308	-82 396	-	-
Muut sijoitukset	<u>-25 872</u>	<u>-10 189</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	-436 620	-466 823	-119 137	-82 480
Kassavirta ennen rahoitusta	-81 668	-209 937	25 303	115 286
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-), vähennys (+)	+328	-2 939	-105 635	-247 355
Pitkäaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-10 395	+33 412	-	-
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	+39 684	+324 344	-	+185 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-201 777	-242 069	-84 926	-138 387
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	+215 743	-8 408	+193 639	-37 542
Vähemmistöosuus	+19 755	-432	-	-
Osingot	-34 871	-28 820	-32 666	-27 222
Osakeanti	<u>-</u>	<u>217 772</u>	<u>-</u>	<u>217 772</u>
	28 467	292 860	-29 588	-47 734
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys	-53 201	82 923	-4 285	67 552
Oikaisuerät	-5 120	-169	-	-
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+)/vähennys (-)	<u>-58 321</u>	<u>+82 754</u>	<u>-4 285</u>	<u>+67 552</u>

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

(1 000 mk)	1.1.-31.12.1997	1.1.-31.12.1996
LIKEVAIHTO	1 383 904	1 270 438
Valmisteverastojen lisäys (+)/vähennys (-)	+4 100	-973
Liiketoiminnan muut tuotot	28 228	26 931
Kulut:		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	901 708	833 591
Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)	-65 148	-34 516
Ulkopuoliset palvelut	11 651	10 169
Henkilöstökulut (1)	157 199	142 995
Vuokrat	13 829	13 416
Muut kulut	<u>199 080</u>	<u>174 688</u>
Kulut yhteensä	1 218 319	1 140 343
KÄYTTÖKATE	197 913	156 052
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista (2)	75 734	77 718
LIKEVOITTO	122 179	78 334
Rahoitustuotot ja -kulut (3):		
Osinkotuotot:		
Tytäryhtiöt	487	677
Muut yhtiöt	1 969	1 719
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	20 910	10 352
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	21 163	16 935
Muut rahoitustuotot	1 076	12 635
Kurssierot	3 208	8 839
Korkokulut	-41 262	-42 604
Muut rahoituskulut	<u>-1 854</u>	<u>-2 511</u>
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	5 697	6 042
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	127 876	84 376
Satunnaiset tuotot ja kulut (4):		
Satunnaiset tuotot	13 000	5
Satunnaiset kulut	-9 208	-
Konserniavustukset	<u>20 100</u>	<u>23 200</u>
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	23 892	23 205
VOITTO ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	151 768	107 581
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+) (2)	-74 171	-7 405
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)/vähennys (+) (5)	+88 062	+17 424
Välittömät verot:		
Tilikaudelta	-26 308	-32 757
Aikaisemmilta tilikausilta	<u>-483</u>	<u>-6 518</u>
TILIKAUDEN TULOS	<u>138 868</u>	<u>78 325</u>

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin.

EMOYHTIÖN TASE

(1 000 mk)	31.12.1997	31.12.1996
VASTAAVAA		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet (6)	60 475	70 841
Liikearvo (7)	4 011	5 215
Muut pitkävaikutteiset menot (9)	5 530	8 726
Ennakkomaksut	<u>120</u>	<u>852</u>
	70 136	85 634
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet (10)	19 854	20 414
Rakennukset ja rakennelmat (11)	263 425	227 571
Koneet ja kalusto (12)	254 105	231 443
Muut aineelliset hyödykkeet (13)	1 527	1 443
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>4 479</u>	<u>11 894</u>
	543 390	492 765
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Tytäryhtiöosakkeet (14)	379 516	380 579
Muut osakkeet ja osuudet (14)	69 259	56 129
Lainasaamiset	<u>478 404</u>	<u>372 769</u>
	927 179	809 477
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	201 430	135 767
Valmiit tuotteet/Tavarat	80 151	76 567
Muu vaihto-omaisuus	<u>63</u>	<u>62</u>
	281 644	212 396
Saamiset (15)		
Myyntisaamiset	197 683	199 848
Lainasaamiset	19 459	19 601
Siirtosaamiset	31 431	47 067
Muut saamiset	<u>68 370</u>	<u>83 463</u>
	316 943	349 979
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Muut arvopaperit	<u>150 042</u>	<u>194 166</u>
	150 042	194 166
Rahat ja pankkisaamiset	100 541	60 702
	<u>2 389 875</u>	<u>2 205 119</u>

Suluissa olevat numerot viittaavat liitetietoihin.

	31.12.1997	31.12.1996
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma (16)	163 330	163 330
Vararahasto (17)	<u>526 714</u>	<u>526 476</u>
	690 044	689 806
Vapaa oma pääoma		
Kertyneet voittovarot (19)	263 814	218 155
Tilikauden tulos	<u>138 868</u>	<u>78 325</u>
	402 682	296 480
VARAUKSET		
Kertynyt poistoero	341 275	267 105
Vapaaehtoiset varaukset (20)		
Investointivaraukset	-	24 845
Muut varaukset	<u>-</u>	<u>63 216</u>
	-	88 061
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen (21)		
Joukkovelkakirjalainat	110 000	110 000
Lainat rahoituslaitoksilta	217 634	249 732
Eläkelainat	72 059	92 194
Muut pitkäaikaiset velat (15)	<u>992</u>	<u>2 852</u>
	400 685	454 778
Lyhytaikainen (15)		
Lainat rahoituslaitoksilta	191 108	35 892
Eläkelainat	5 424	13 956
Saadut ennakot	7 772	-
Ostovelat	158 965	173 530
Siirtovelat	60 677	70 587
Muut luotot	121 076	104 955
Muut lyhytaikaiset velat	<u>10 167</u>	<u>9 968</u>
	555 189	408 888
	<u>2 389 875</u>	<u>2 205 119</u>

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LAADINTAPERIAATTEET

Raisio Yhtymän konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernin emoyhtiö Raisio Yhtymä Oyj:n lisäksi yhtiöt, joissa Raisio Yhtymä Oyj:llä oli 31.12.1997 suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia äänimäärästä. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt tytäryhtiöt ovat mukana myyntihetkeen saakka. Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvista yrityksistä ja osakkuusyhteisöistä annetaan jäljempänä taseen liitetiedoissa.

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, konsernin sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu lukuunottamatta merkitykseltään vähäisiä käyttöomaisuuskauppoja. Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöiden osakkeista maksettu oman pääoman ylittävä hinta on kohdistettu taseessa kokonaisuudessaan konserniliikearvoksi, josta on vähennetty tytäryhtiöiden osakkeista maksettu alihinta konsernireservinä. Konserniaktiivasta on tehty tasapoisto jaksotettuna kahdelle kymmenelle vuodelle.

Vähemmistön osuus konsernin tilikauden tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu yhtiöiden välisten liiketapahtumien sekä saatavien ja velkojen eliminointien jälkeen.

Osakkuusyhtiöt, joissa konsernin osuus äänistä on 20-50 prosenttia, on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuusyhtiöosuus on laskettu omistuosuutta vastaavana yhtiön tuloksesta. Osakkuusyhtiöiltä saadut osingot on eliminoitu.

Ulkomaisten konserniyhtiöiden tilinpäätökset on muunnettu ja ryhmitelty vastaamaan Suomen kirjanpitolakia. Yhtiöiden taseet on muunnettu Suomen markoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikurssin mukaan ja tuloslaskelmat tilikauden keskikurssin mukaan. Ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien eliminoinneissa syntyneet muuntoerot on kirjattu vapaaseen omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätöksessä on siirrytty käytäntöön, jossa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen. Edellisen vuoden vertailutiedot samoin kuin aikaisempien vuosien tunnusluvut on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä. Aikaisemmasta käytännöstä poiketen käyttörahastoon ei ole palautettu tytäryhtiön osakkeiden hankintahinnan kattamiseen käytettyjä investointivaroja. Tältä osin myös edellisen vuoden vertailutiedot on muutettu.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneiden muuttuvien menojen määräisenä tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä alimman arvon periaatteen mukaisesti.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden vaihto-omaisuuden arvo on otettu konsernitilinpäätökseen suoraan paikallisista tilinpäätöksistä. Aktivoitujen kiinteiden menojen määrä ei ole oleellinen eikä sitä ole oikaistu konsernitilinpäätökseen.

KÄYTTÖOMAISUUS JA POISTOT

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenuun. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenusta käyttöomaisuuden arvioitun taloudellisen pitoajan perusteella. Taloudelliset pitoajat eri käyttöomaisuusryhmillä ovat:

rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
koneet ja laitteet	4–10 vuotta
aineettomat oikeudet	5–10 vuotta
muut pitkävaikutteiset menot	5–20 vuotta

Suunnitelman mukaisia poistoja ei ole tehty maa-alueista eikä arvokorotuksista.

Kirjanpidossa tehtyjen poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus on kirjattu tilinpäätössiirtona.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu vuosikuluksi niiden syntymisvuonna.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Raisio Yhtymä Oyj:n ja sen kotimaisten tytäryhtiöiden henkilöstön lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiöissä. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat eläkejärjestelynsä paikallisen käytännön mukaisesti.

Emoyhtiön toimitusjohtajalla on 60 vuoden ja erällä konsernijohtoon kuuluvilla muilla johtajilla 62 vuoden varhennettu eläkeikä.

Taseen liitetietojen eläkevastuu muodostuu kahdesta Raisio Yhtymä Oyj:n tekemästä erillisestä eläkesopimuksesta.

VÄLITTÖMÄT VEROT

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät konserniyhtiöiden suoriteperusteisesti lasketut tilikauden verot, aikaisempien tilikausien verot sekä laskennallisen verovelan muutos. Konsernin sisäiseen osingonjakoon perustuva yhtiöveron hyvitys on eliminoitu konsernituloslaskelmassa kohdistamalla se tilikauden välittömien verojen vähennykseksi.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Kotimaisten yhtiöiden ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muunnettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivänä noteerattujen Suomen Pankin keskikurssien mukaan. Toteutuneet kurssierot samoin kuin saamisten ja velkojen arvostamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TUOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
1. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat	441 688	356 202	123 454	115 144
Luontoisedut	7 114	5 023	1 928	2 013
Palkat ja luontoisedut	448 802	361 225	125 382	117 157
Eläkekulut	50 497	45 133	19 347	15 461
Muut henkilösivukulut	96 804	58 394	14 398	12 389
Yhteensä	596 103	464 752	159 127	145 007
Edellä esitetyt luvut ovat suoriteperusteisia.				
Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajille maksetut palkat ja palkkiot	10 997	9 196	2 189	1 958
Henkilökunnan määrä keskimäärin	2 817	2 365	730	694
2. POISTOT				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat oikeudet	25 195	15 332	8 816	9 150
Liikearvo	1 203	29 099	1 203	5 490
Muut pitkävaikutteiset menot	1 061	972	3 026	3 033
Rakennukset ja rakennelmat	40 377	38 912	18 387	18 636
Koneet ja kalusto	158 950	126 439	44 302	41 409
Muut aineelliset hyödykkeet	2 031	1 128	-	-
Yhteensä	228 817	211 882	75 734	77 718
Konserniliikearvo	21 940	12 063		
Poistoeron muutos				
Aineettomat oikeudet	-8 041	-7 156	-131	-15
Liikearvo	-	-	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	222	-20	2	-8
Rakennukset ja rakennelmat	12 964	6 243	11 219	7 602
Koneet ja kalusto	30 788	9 230	2 801	2 440
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 451	-	-	-
Varausten käyttö	-142 507	-50 891	-88 062	-17 424
Yhteensä	-108 025	-42 594	-74 171	-7 405
3. KONSERNIN SISÄISET RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot			487	677
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista			20 893	10 315
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista			5 319	4 333
Muut rahoitustuotot			90	70
Kurssivoitot			2 706	3 931
Konserniyhtiöille suoritetut rahoituskulut				
Korkokulut			2 571	3 139
Kurssitappiot			14 239	14 061
4. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset	-	-	35 000	24 500
Muut satunnaiset tuotot	-	743	-	5
Osakkeiden arvonalennuksen palautus	-	-	13 000	-
	-	743	48 000	24 505
Satunnaiset kulut				
Osakkeiden arvonalennukset	-	-	9 208	-
Maksetut konserniavustukset	-	-	14 900	1 300
Liiketoimintojen uudelleenjärjestelykulut	-	4 959	-	-
Liikearvon poisto	90 524	-	-	-
	90 524	4 959	24 108	1 300
5. VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS (-) lisäys, (+) vähennys				
Investointivarausten muutos	35 166	10 077	24 846	-
Siirtymävarausten muutos	122 076	40 815	63 216	17 424
Muiden varausten muutos	-6 074	-3 612	-	-
Yhteensä	151 168	47 280	88 062	17 424

TASEEN LIITETIEDOT

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
AINEELLISET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
6. Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	197 998	131 070	98 613	95 591
Kurssierot	813	60	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	44 607	70 381	-1 357	5 782
Vähennykset 1.1.-31.12.	-2 845	-3 513	-2 356	-2 760
Hankintameno 31.12.	240 573	197 998	94 900	98 613
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-70 899	-47 595	-34 425	-27 772
Kirjanpitoarvo 31.12.	169 674	150 403	60 475	70 841
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	34 352	9 321	7 379	7 364
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	11 752	25 031	131	15
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	46 104	34 352	7 510	7 379
7. Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	267 178	267 178	31 084	31 084
Vähennykset 1.1.-31.12.	-236 094	-	-	-
Hankintameno 31.12.	31 084	267 178	31 084	31 084
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-27 073	-171 439	-27 073	-25 869
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 011	95 739	4 011	5 215
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	1 605	1 605	1 605	1 605
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	-	-	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	1 605	1 605	1 605	1 605
8. Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	365 916	195 853		
Lisäykset 1.1.-31.12.	70 842	170 063		
Vähennykset 1.1.-31.12.	-2 116	-		
Hankintameno 31.12.	434 642	365 916		
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-84 833	-63 370		
Kirjanpitoarvo 31.12.	349 809	302 546		
9. Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	12 793	11 745	29 032	29 430
Kurssierot	2	-29	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	364	2 223	200	298
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 792	-1 146	-1 791	-696
Hankintameno 31.12.	11 367	12 793	27 441	29 032
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-7 103	-7 461	-21 911	-20 306
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 264	5 332	5 530	8 726
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	2 745	1 495	1 131	1 123
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	-139	1 250	-2	8
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	2 606	2 745	1 129	1 131
10. Maa-alueet				
Hankintameno 1.1.	33 199	31 425	20 414	20 336
Kurssierot	298	295	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	863	1 526	92	78
Vähennykset 1.1.-31.12.	-672	-47	-652	-
Hankintameno 31.12.	33 688	33 199	19 854	20 414
Maa-alueiden hankintamenuon sisältyvät arvonorotukset				
Arvonorotukset 31.12.	150	150	150	150

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
11. Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	890 899	814 032	452 643	432 733
Kurssierot	3 453	1 986	-	-
Lisäykset 1.1.–31.12.	94 328	78 924	65 648	19 973
Vähennykset 1.1.–31.12.	-29 201	-4 043	-29 009	-63
Hankintameno 31.12.	959 479	890 899	489 282	452 643
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-387 521	-357 160	-225 857	-225 072
Kirjanpitoarvo 31.12.	571 958	533 739	263 425	227 571
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	193 167	168 924	116 721	106 899
Poistoeron muutos 1.1.–31.12.	71 828	24 243	48 844	9 822
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	264 995	193 167	165 565	116 721
12. Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	1 704 005	1 475 792	653 662	591 009
Kurssierot	11 630	4 990	-	-
Lisäykset 1.1.–31.12.	218 652	266 264	68 755	67 403
Vähennykset 1.1.–31.12.	-63 485	-43 041	-18 928	-4 750
Hankintameno 31.12.	1 870 802	1 704 005	703 489	653 662
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-1 040 096	-922 472	-449 384	-422 219
Kirjanpitoarvo 31.12.	830 706	781 533	254 105	231 443
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	346 813	318 048	140 268	142 708
Kurssierot	582	-138	-	-
Poistoeron muutos 1.1.–31.12.	24 844	28 903	25 198	-2 440
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	372 239	346 813	165 466	140 268
Kirjanpitoarvosta 31.12. koneiden ja laitteiden osuus	766 471	746 780	238 497	216 873
13. Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	10 209	4 236	1 451	1 456
Kurssierot	-141	-4	-	-
Lisäykset 1.1.–31.12.	3 386	6 182	84	75
Vähennykset 1.1.–31.12.	-679	-205	-8	-80
Hankintameno 31.12.	12 775	10 209	1 527	1 451
Kertyneet sumu-poistot 31.12.	-4 571	-2 800	-	-8
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 204	7 409	1 527	1 443
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	-104	-104	-	-
Poistoeron muutos 1.1.–31.12.	-137	-	-	-
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	-241	-104	-	-
KÄYTTÖOMAISUUDEN VEROTUSARVOT				
Konsernitiedot kotimaisten konserniyritysten osalta				
Maa-alueet	8 167	8 238	4 533	4 870
Rakennukset	250 073	233 833	150 757	124 124
Osakkeet ja osuudet				
Konserniyhtiöosakkeet ja -osuudet	-	-	539 158	526 432
Muut osakkeet ja osuudet	71 672	47 106	50 952	36 295

14. KONSERNIN OMISTAMAT KÄYTTÖOMAISUUSOSAKKEET

Emoyhtiön omistamien osakkeiden/osuuksien

	Konsernin omistus-osuus %	Konsernin äänivalta-osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta 1 000 mk	Emoyhtiön omistus-osuus %	Lukumäärä 31.12.1997 kpl	Nimellisarvo 31.12.1997 1 000 mk/valuutta	Kirjanpito-arvo 31.12.1997 1 000 mk	Kirjanpito-arvo muissa konserni-yrityksissä 1 000 mk
Konserniyritykset								
Autumninvest Oy, Raisio	100,00	100,00	94	-	-	-	-	-
Benerol Oy, Helsinki	100,00	100,00	13	100,00	120	15	16	-
P.T. Budi Raisio International, Indonesia	50,00	50,00	1 561	-	-	-	-	6 471
Canelo Oy, Raisio	100,00	100,00	2 076	-	-	-	-	6 740
Carlshamn Mejeri AB, Ruotsi	100,00	100,00	29 735	-	-	-	-	26 310
Carlshamn Mejeri Förvaltnings AB, Ruotsi	100,00	100,00	686	-	-	-	-	205 544
Claymore Chemicals Ltd, Skotlanti	100,00	100,00	4 871	-	-	-	-	7 898
Diachem Pacific Northwest Inc., Yhdysvallat	100,00	100,00	-3 956	-	-	-	-	378
Emerillon Polymers Inc., Kanada	50,00	50,00	2 425	-	-	-	-	2 042
Emsland-Raisio Chemie GmbH, Saksa	51,00	51,00	611	-	-	-	-	818
Flootek AB, Ruotsi	100,00	100,00	4 867	-	-	-	-	2 975
Flootek International AB, Ruotsi	100,00	100,00	72	-	-	-	-	65
Foodie Oy, Raisio	100,00	100,00	21 275	100,00	20 000	20 000	9 000	-
P.T. Intercipta Kimia Pratama, Indonesia	50,00	50,00	7 518	-	-	-	-	24 601
Inversiones Raisio Holdings Limitada, Chile	100,00	100,00	-	100,00	-	-	-	-
Oy Kationi Ab, Raisio	90,00	90,00	27 171	-	-	-	-	13 908
Lapuan Peruna Oy, Lapua	67,87	67,87	25 222	67,87	2 715	272	19 519	-
Melia Oy, Raisio	75,00	75,00	204 755	75,00	270 000	270 000	219 799	-
Melia Eesti AS, Viro	100,00	100,00	4	-	-	-	-	4
Monäs Feed Oy Ab, Uusikaarlepyy	99,70	99,70	22 346	-	-	-	-	6 653
Paperion Chimie S.A., Ranska	100,00	100,00	13 656	-	-	-	-	21 234
Pelzer & Röhr GmbH & Co. KG, Saksa	100,00	100,00	703	-	-	-	-	6 570
PR Oel- und Chemieprodukte GmbH, Saksa	100,00	100,00	147	-	-	-	-	151
Raisio Belgium N.V., Belgia	100,00	100,00	25 378	-	-	-	-	25 771
Raisio Benecol Oy, Raisio	100,00	100,00	50	100,00	50	50	50	-
Raisio Benecol US Inc., Yhdysvallat	100,00	100,00	403	100,00	-	-	-	-
Raisio Catering Oy, Raisio	100,00	100,00	77	100,00	50	50	50	-
Raisio Chemicals Oy, Raisio	100,00	100,00	123 074	100,00	36 000	36 000	104 809	-
Raisio Chemicals Argentina S.A., Argentina	51,00	51,00	-	-	-	-	-	276
Raisio Chemicals Canada, Inc., Kanada	100,00	100,00	21 310	-	-	-	-	42 159
Raisio Chemicals Chile S.A., Chile	51,00	51,00	1 530	-	-	-	-	1 301
Raisio Chemicals Holding GmbH, Saksa	100,00	100,00	2 955	-	-	-	-	3 263
Raisio Chemicals Holdings Canada, Inc., Kanada	100,00	100,00	16 186	-	-	-	-	29 394
Raisio Chemicals Italia S.R.L., Italia	51,00	51,00	2 197	-	-	-	-	1 824
Raisio Chemicals Mexico S.A. de C.V., Meksiko	51,00	51,00	361	-	-	-	-	221
Raisio Chemicals UK Ltd, Englanti	100,00	100,00	27 194	-	-	-	-	36 018
Raisio Engineering Oy, Raisio	100,00	100,00	7 384	-	-	-	-	5 080
Raisio Echeveste S.A., Espanja	51,00	51,00	2 041	-	-	-	-	2 462
Raisio France S.A., Ranska	99,99	99,99	51 437	-	-	-	-	3 498
Raisio Inc., Yhdysvallat	100,00	100,00	12 670	-	-	-	-	702
Raisio Netherlands, B.V., Alankomaat	100,00	100,00	-416	-	-	-	-	1 074
Raisio Nordic Oy, Raisio	100,00	100,00	70	100,00	100	100	100	-
Raisio Nordic Eesti AS, Viro	100,00	100,00	144	-	-	-	-	152
Raisio Nordic International Ltd, Englanti	100,00	100,00	-1 415	100,00	1 000 000	GBP 6 000	1 112	-
Raisio Polska Sp. z o.o., Puola	100,00	100,00	1 151	100,00	100	PLN 45	-	-
Raisio Polska Foods Sp. z o.o., Puola	100,00	100,00	12 969	-	-	-	-	45 276
Raisio Portugal - Produtos Quimicos, Lda, Portugal	51,00	51,00	771	-	-	-	-	2 611
Raisio Quimica Andina S.A., Kolumbia	51,00	51,00	372	-	-	-	-	277
Raisio Skandinavia Oy, Raisio	100,00	100,00	396	100,00	45	45	45	-
Raisio Staest Oy, Raisio	100,00	100,00	50	100,00	50	50	50	-
Raisio Staest US Inc., Yhdysvallat	100,00	100,00	592	100,00	-	-	-	-
Raisio Svenska AB, Ruotsi	100,00	100,00	3 223	-	-	-	-	1 406
Oy Raisalional Ab, Raisio	100,00	100,00	17 704	-	-	-	-	29 645
Raision Lateksi Oy, Raisio	51,00	51,00	26 591	-	-	-	-	21 250
Rehuraio Oy, Raisio	100,00	100,00	45 511	100,00	10 000	10 000	10 000	-
Sterol Technologies Oy, Raisio	65,00	65,00	17 242	65,00	6 500	650	14 966	-
Suomen Myllyt Oy, Raisio	100,00	100,00	16	-	-	-	-	20
Sweden Beech Sticks Holding AB, Ruotsi	100,00	100,00	34	-	-	-	-	34
Yhteensä							379 517	586 076
Osakkuusyrietykset								
Alahärmän Perunavarasto Oy, Alahärkä	67,94	42,00	589	67,94	1 712	514	514	-
SIA Amelija, Latvia	50,00	50,00	-15	-	-	-	-	43
Oy Atraco Ab, Turku	50,00	50,00	32 114	50,00	125 080	2 502	33 752	-
Derivados de Talloil S.A. (Detsa), Chile	49,00	49,00	-	-	-	-	-	7
Kouvolan Siilo Oy, Helsinki	50,00	50,00	283	50,00	50	50	51	-
Periva Oy, Kokemäki	50,00	50,00	371	50,00	208	208	208	-
AS Rigas Dzirnavniesks, Latvia	20,00	20,00	11 141	-	-	-	-	9 647
Sweden Beech Sticks HB, Ruotsi	20,00	20,00	827	-	-	-	-	226
Valmet-Raisio Oy, Turku	49,00	49,00	28 865	-	-	-	-	3 267
Vihannin Vedenpuhdistamo Oy, Vihanti	49,00	49,00	20	49,00	49	24	24	-
Vihervakka Oy, Pöytyä	38,50	38,50	2 117	38,50	770	192	182	-
WeSTerol Company LLC, Yhdysvallat	50,00	50,00	-	-	-	-	-	1 084
Yhteensä							34 731	14 274

Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet

	Omistus- osuus %	Lukumäärä 31.12.1997 kpl	Nimellisarvo 31.12.1997 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 31.12.1997 1 000 mk
Oy Elomatic Group Ltd, Turku	13,60	99 975	1 000	2 569
Ewco Oy, Helsinki	3,85	20	20	200
HEX Oy, Helsinki	0,24	24 400	244	150
Kesko Oy, Helsinki	0,03	28 140	281	825
Lännen Tehtaat Oy, Säkylä	5,03	324 294	3 243	22 707
Merita Oy, Helsinki	0,03	217 000	2 170	3 494
Naantalin Vapaasatama Oy, Naantali	0,62	10	50	100
As Oy Rapusaari, Toijala	3,85	385	39	171
Vakuutusosakeyhtiö Sampo, Turku	0,01	3 600	18	171
OKR - Liikkeeseenlaskijat Osuuskunta, Helsinki	0,82	4	80	160
Turun Messukeskus Oy, Turku	0,30	1 000	100	120
YIT-Yhtymä Oy, Helsinki	0,14	41 640	416	404
Muut osakkeet ja osuudet				1 279
Liittymismaksut, siirtokelpoiset				2 178
Yhteensä				34 528

Kirjanpitolain 22 d §:n mukainen täydellinen tytäryhtiöluettelo on esitetty yhtiön virallisen tilinpäätöksen liitetiedoissa ja se on nähtävissä yhtiön pääkonttorissa.

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
PITKÄAIKAISET SIOITUKSET JA LAINASAAMISET/ KONSERNI- JA OSAKKUUSYHTIÖT				
Pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat lainasaamiset				
Konserniyritykset	-	530	475 220	372 163
Osakkuusyritykset			-	530
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua				
Lainasaamiset	-	547	405 683	99 433
15. Saamiset konserni- ja osakkuusyrityksiltä sekä velat niille				
Saamiset konserniyhtiöiltä				
Myyntisaamiset			113 817	108 806
Lyhytaikaiset lainasaamiset			19 459	19 601
Siirtosaamiset			16 892	17 590
Muut saamiset			45 966	35 327
Velat konserniyhtiöille				
Lyhytaikaiset ostovelat			3 644	2 539
Siirtovelat			4 327	9 169
Muut lyhytaikaiset velat			27 867	29 948
Saamiset osakkuusyrityksiltä				
Myyntisaamiset	6 465	3 547	3 880	3 248
Lainasaamiset	104	-	-	-
Velat osakkuusyrityksille				
Lyhytaikaiset ostovelat	688	6 425	429	445

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
OMA PÄÄOMA				
Sidottu oma pääoma				
16. Osakepääoma 1.1.	163 330	136 108	163 330	136 108
Osakeanti	-	27 222	-	27 222
Osakepääoma 31.12.	163 330	163 330	163 330	163 330
17. Vararahasto 1.1.	526 997	336 441	526 476	335 924
Emissiovoitto 1996	-	190 552	-	190 552
Siirretty voittovaroista	146	-	-	-
Muut muutokset	250	4	238	-
Vararahasto 31.12.	527 393	526 997	526 714	526 476
Vapaa oma pääoma				
18. Käyttörahassto 1.1.	9	-	-	-
Siirretty voittovaroista	71	9	-	-
Käyttörahassto 31.12.	80	9	-	-
19. Voittovarat 1.1.	875 054	279 308	296 480	245 378
Laadintaperiaatteiden muutoksen vaikutus	-	565 761	-	-
Osingonjako	-34 871	-28 820	-32 666	-27 223
Vähemmistöosinkojen siirto voittovaroihin	1 833	1 596	-	-
Siirretty vararahastoon	-146	-	-	-
Siirretty käyttörahasstoon	-71	-9	-	-
Muut muutokset	-6 072	-162	-	-
Tilikauden tulos	84 295	57 380	138 868	78 325
Voittovarat 31.12.	920 022	875 054	402 682	296 480
Vapaasta omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	425 015	346 538	402 682	296 480

Yhtiön osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti

	1997		1996	
	kpl	1 000 mk	kpl	1 000 mk
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	4 303 541	43 035	4 944 413	49 444
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	12 029 442	120 294	11 388 570	113 886
Yhteensä	16 332 983	163 330	16 332 983	163 330

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
VARAUKSET				
20. Vapaaehtoiset varaukset				
Investointivaraus				
Tasearvo 1.1.	35 166	45 243	24 845	24 845
Vähennys	-35 166	-10 077	-24 845	-
Tasearvo 31.12.	-	35 166	-	24 845
Siirtymävaraus				
Tasearvo 1.1.	122 077	162 891	63 216	80 640
Vähennys	-122 077	-40 814	-63 216	-17 424
Tasearvo 31.12.	-	122 077	-	63 216
Muut varaukset				
Tasearvo 1.1.	4 692	936	-	-
Muuntoerot	-50	144	-	-
Lisäys	6 074	3 612	-	-
Tasearvo 31.12.	10 716	4 692	-	-

(1 000 mk)	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1997	1996	1997	1996
21. VIERAS PÄÄOMA				
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Rahalaitoslainat	71 111	144 082	44 000	107 500
Eläkelainat	69 598	97 628	53 904	58 666
Yhteensä	140 709	241 710	97 904	166 166
Joukkovelkakirjalainat				
Joukkovelkakirjalaina 1995/2000 8,25 % - vuotuinen lyhennys	110 000	110 000	110 000	110 000
Yhteensä	110 000	110 000	110 000	110 000
Korottomat velat				
Pitkäaikaiset	237 473	247 867	-	-
Lyhytaikaiset	714 859	667 603	237 832	254 086
Yhteensä	952 332	915 470	237 832	254 086
Korollinen nettovelka	849 640	707 591	-	-
VASTUUSITOUMUKSET				
Yhtiön itsensä puolesta				
Kiinteistökiinnitykset	518 046	597 185	18 450	35 350
Yrityskiinnitykset	393 760	433 420	-	-
Annetut pantit	20 000	20 792	-	792
Leasingvastuut alkaneelta tilikaudelta	11 656	11 311	4 815	4 971
Leasingvastuut seuraavilta tilikausilta	32 902	29 636	3 128	3 746
Eläkevastuut	1 289	1 268	1 289	1 268
Muut vastuut	45 325	29 118	13 000	13 000
Konserniyhtiöiden puolesta				
Kiinteistökiinnitykset			339 465	382 715
Yrityskiinnitykset			161 000	161 000
Pantit			20 000	20 000
Takaukset			570 953	509 120
Takaisinostovastuut			23 858	25 524
Osakkuusyhtiöiden puolesta				
Kiinteistökiinnitykset	1 000	1 000	1 000	1 000
Takaukset	21 742	16 688	16 587	12 915
Muiden puolesta	411	664	-	-
Johdannaissopimusten kohde-etuuksien arvo	383 058	136 028	-	-

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEET

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKELAJIT

Raisio Yhtymä Oyj:n täysin maksettu osakepääoma on 163 329 830 markkaa, ja se jakaantui 31.12.1997 4 303 541 kantaosakkeeseen (sarja K) ja 12 029 442 vaihto-osakkeeseen (sarja V), joiden nimellisarvo on 10 markkaa. Yhtiön vähimmäis-osakepääoma on 100 000 000 markkaa ja enimmäisosakepääoma 400 000 000 markkaa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta (YJ 4 §).

Yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään 26.11.1994. Osakkeiden markkinapaikka on Helsingin Pörssi, jossa vaihto-osakkeet noteerataan pörssilistalla ja kantaosakkeet meklarilistalla. Vaihto-osakkeen pörssitunnus on RAIVV ja ISIN-koodi FI 0009002943 sekä kantaosakkeella vastaavasti RAIKV ja FI 0009800395.

Yhtiön osakkeet jakautuvat vaihto-osakkeisiin (sarja V) ja kantaosakkeisiin (sarja K), joilla on samat oikeudet yhtiön pääomaan ja voitonjakoon. Kantaosake tuottaa yhtiökokouksessa 20 ääntä ja vaihto-osake yhden äänen. Kullakin osakkaalla on kuitenkin ääniä enintään 15 promillea yhtiön kulloisenkin osakepääoman mukaisesta osakemäärästä. Yhtiökokouksessa ei kukaan ole oikeutettu äänestämään suuremmalla kuin kymmenesosalla siellä edustettujen osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä (YJ 10 §). Nykyistä osakepääomaa vastaavalla osakemäärällä suurin osakaskohtainen äänimäärä ilman edellä mainittua 1/10-rajoitusta voi olla 244 994 ääntä, jonka saavuttaa yhtä monella vaihto-osakkeella tai 12 250 kantaosakkeella tai jollakin näiden osakkeiden määrien yhdistelmällä.

Kantaosakkeen hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan hallituksen suostumus. Suostumus tarvitaan siinäkin tapauksessa, että luovutuksensaajalla jo on hänelle rekisteröityjä kantaosakkeita. Suostumus on annettava, jos osakkeen saaja on maanviljelijästä päätoimisesti harjoitettava luonnollinen henkilö. Mikäli suostumusta ei anneta, hallituksen on muunnettava kantaosake vaihto-osakkeeksi (YJ 7 § ja 8 §). Hallitus voi myös pyynnöstä muuntaa kantaosakkeita vaihto-osakkeiksi sekä pyynnöstä antaa ennakkotiedon siitä, tullaanko hakijalle antamaan suostumus kantaosakkeiden hankintaan vai ei. Vuoden 1997 aikana 640 872 kantaosaketta muunnettiin vaihto-osakkeiksi.

Arvo-osuusjärjestelmässä kantaosakkeet, joiden osalta suostumuskäsittely on kesken tai joille ei ole haettu suostumusta, ovat ns. odotusluettelossa kunnes ne joko myönnetyn suostumuksen perusteella kirjataan osakseluetteloon kantaosakkeina tai luovutetaan edelleen tai on muunnettu vaihto-osakkeiksi.

JOHDON OSAKKEENOMISTUS JA OPTIOLAINA

Yhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, hallituksen varajäsenet, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja omistivat 31.12.1997 kantaosakkeita 251 068 kappaletta ja vaihto-osakkeita 60 315 kappaletta. Tämä on yhteensä 1,91 prosenttia kaikista osakkeista ja 2,17 prosenttia enimmäisäänimäärästä. Lisäksi he omistavat 115 kappaletta konsernijohdon vuoden 1993 optiolainan optiotodistuksia eli 71,88 prosenttia niiden kokonaismäärästä.

Joulukuussa 1993 yhtiökokous päätti ottaa määrältään enintään 160 000 markan optiolainan, joka emittoitiin nimellisarvostaan. Lainan merkitsivät osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen Raisio Yhtymän konsernijohdon kuuluvat henkilöt (10). Optiolaina on tarkoitettu konsernijohdon kannustusjärjestelmän osaksi lisäämään johdon pysyvyyttä, työmotivaatiota ja yhteenkuuluvuutta yhtiöön. Laina-aika on 3.1.1994–31.3.1998 ja vuotuinen korko 7,0 prosenttia. Lainasta on annettu 160 kappaletta velkakirjoja, joihin jokaiseen liittyy yksi optiotodistus.

Jokainen optiotodistus oikeuttaa merkitsemään 1 137 vaihto-osaketta 96,75 markan hintaan kappaleelta. Optiotodistuksia vastaan voidaan merkintäaikana 1.4.–30.4.1998 merkitä enintään 181 920 kappaletta vaihto-osakkeita, mikä on 1,11 prosenttia nykyisestä osakekannasta ja 0,185 prosenttia sen tuottamasta enimmäisäänimäärästä.

Mikäli optiotodistusten omistajat merkitsevät kaikki niillä merkittävässä olevat osakkeet, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten ja hallituksen varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan omistuksen määrä on 251 068 kantaosaketta (ei muutosta) ja 191 070 vaihto-osaketta eli 2,68 prosenttia merkinnän jälkeisestä osakemäärästä ja 2,28 prosenttia vastaavasta äänimäärästä.

OSAKASSOPIMUKSET

Raisio Yhtymä Oyj:llä ei ole tiedossaan yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivalan käyttöön liittyviä osakassopimuksia.

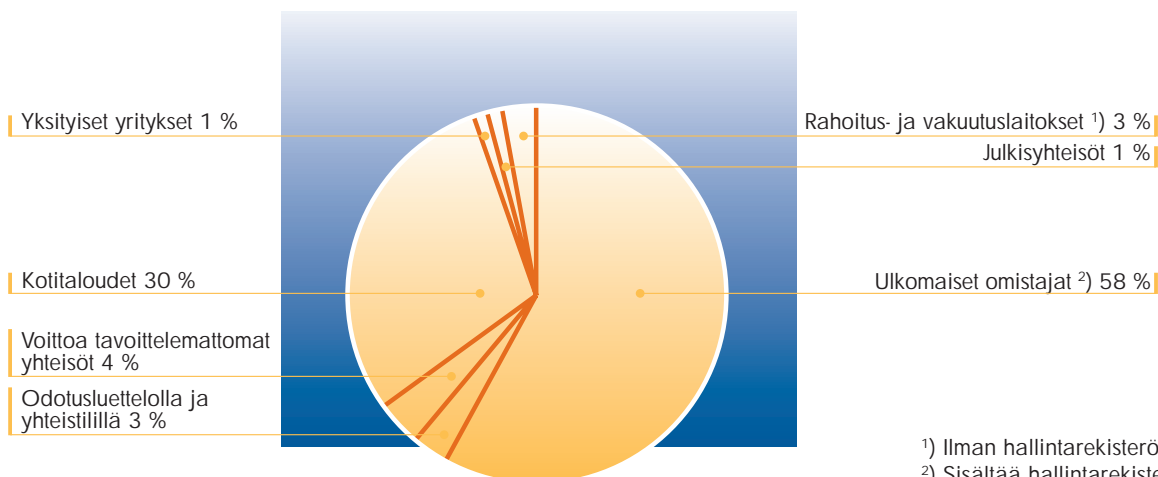
HALLITUKSEN VALTUUDET OSAKEPÄÄOMAN KOROTTAMISEEN

Raisio Yhtymä Oyj:n varsinainen yhtiökokous antoi 17.4.1997 hallitukselle valtuudet päättää nimellisarvoltaan yhteensä enintään 10 000 000 markan osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä ja/tai vastaavan suuruiseen korotukseen johtavien vaihtovelkakirja- ja/tai optiolainojen ottamisesta. Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakkeenomistajan merkintäetuoikeudesta. Merkintä voidaan toteuttaa myös apporttiehtoin tai muutoin tietyin ehdoin. Valtuutus on voimassa 14.5.1998 asti. Valtuutusta ei ole käytetty.

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUKSET

Merkintäaika	Korotustapa	Merkintäehdot	Nimellisarvo mk	Merkintähinta mk	Uusia osakkeita kpl	Osakepääoman korotus	Uusi osakepääoma milj. mk	Osinko-oikeus
13.12.1993–28.1.1994	Uusmerkintä	5 V tai K: 1 V	50	250,00	405 206	20,26	121,6	Puoli osinkoa 1993
12.4.1995	Suunnattu anti Raision Margariinin osakkeenomistajille	11 RM: 5 V	10	vaihto	1 454 630	14,55	136,1	Täysi osinko 1995
10.6.–10.7.1996	Uusmerkintä	5 V: 1 V 5 K: 1 K	10	80,00	2 722 163	27,22	163,3	Täysi osinko 1996

OSAKEKANNAN JAKAUTUMA

OSAKEPÄÄOMAN RAKENNE 31.12.1997

	Osakkeiden lukumäärä kpl	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
Vaihto-osakkeet	12 029 442	73,6	12,3
Kanta-osakkeet	4 303 541	26,4	87,7
Yhteensä	16 332 983	100,0	100,0

Kantaosakkeita muunnettiin vuoden 1997 aikana vaihto-osakkeiksi 640 872 kappaletta.

OSAKEOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.1997

Osakkeita kpl	Vaihto-osakkeet				Kantaosakkeet			
	Omistajia		Osakkeita		Omistajia		Osakkeita	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1 – 100	7 544	67,2	279 780	2,3	4 877	56,1	183 193	4,3
101 – 500	2 886	25,7	647 740	5,4	2 501	28,8	588 414	13,7
501 – 1000	521	4,6	367 806	3,0	679	7,8	483 662	11,2
1001 – 2500	202	1,8	315 019	2,6	439	5,0	677 576	15,7
2501 – 5000	39	0,4	140 090	1,2	141	1,6	472 125	11,0
5001 – odotusluettelolla yhteistilillä	34	0,3	10 233 447	85,1	61	0,7	1 425 337	33,1
			45 560	0,4			386 606	9,0
							86 628	2,0
Yhteensä	11 226	100,0	12 029 442	100,0	8 698	100,0	4 303 541	100,0

Raisio Yhtymä Oyj:llä oli rekisteröityjä osakkeenomistajia 31.12.1997 yhteensä 14 355 kpl.

25 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.1997

	Sarja K kpl	Sarja V kpl	Yhteensä		Ääniä	
			kpl	%	kpl	%
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.	450 038		450 038	2,8	244 994	0,22
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	200 000	111 700	311 700	1,9	244 994	0,22
Brotherus Ilkka	16 254	157 242	173 496	1,1	244 994	0,22
Kuntien Eläkevakuutus		163 500	163 500	1,0	163 500	0,17
Langh Hans	65 448		65 448	0,4	244 994	0,22
Haavisto Maija	39 402	25 818	65 220	0,4	244 994	0,22
Haavisto Heikki	52 020	12 000	64 020	0,4	244 994	0,22
Haavisto Antti	38 214	17 214	55 428	0,3	244 994	0,22
Haavisto Erkki	37 994	17 226	55 220	0,3	244 994	0,22
Haavisto Ilkka	38 076	16 008	54 084	0,3	244 994	0,22
Myllymäki Erkki	39 282	12 608	51 890	0,3	244 994	0,22
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Varma		48 400	48 400	0,3	48 400	0,05
Oy Atraco Ab	46 728		46 728	0,3	244 994	0,22
Maataloustuottajain Varsinais-Suomen Liiton Tukirahasto	42 498	1 694	44 192	0,3	244 994	0,22
Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund	38 900		38 900	0,2	244 994	0,22
Raisio Yhtymän Tutkimussäätiö	23 751	5 466	29 217	0,2	244 994	0,22
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola		24 880	24 880	0,2	24 880	0,02
Silén Bengt	12 756	9 200	21 956	0,1	244 994	0,22
Langh Laura	12 702	8 112	20 814	0,1	244 994	0,22
Turun Kaupungin Vahinkorahasto	20 300		20 300	0,1	244 994	0,22
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola		18 752	18 752	0,1	18 752	0,02
Tallberg Carl-Johan		16 800	16 800	0,1	16 800	0,02
Kytövuori Heikki	4 626	11 558	16 184	0,1	104 078	0,11
Johansson Bjarne, kuolinpesä	13 434	1 700	15 134	0,1	244 994	0,22
von Limburg-Stirum Mariana	15 010		15 010	0,1	244 994	0,22

Ulkomaalaisten omistuksessa hallintarekisteröidyt mukaanlukien oli 31.12.1997 yhteensä 9 453 202 osaketta, mikä on 57,9 prosenttia koko osakemäärästä.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

	1993	1994	1995	1996	1997
OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT					
Tulos per osake (EPS), mk	18,74	9,68	6,16	4,08	8,27 ²⁾
Oma pääoma per osake, mk	86,48	81,27	85,36	95,84	98,62
Osinko per osake, mk	1,40	1,58	1,76	2,00	3,00 ¹⁾
Osinko per tulos, %	7,47	16,32	28,56	48,99	36,26
Efektiivinen osinkotuotto, %					
Vaihto-osakkeet	1,70	2,26	2,86	0,69	0,46
Kantaosakkeet	1,76	2,17	3,00	0,71	0,47
P/E-luku					
Vaihto-osakkeet	4,4	7,2	10,0	71,2	78,2
Kantaosakkeet	4,2	7,5	9,5	68,6	76,9
OSAKKEEN ARVO					
Oikaistu keskimurssi, mk					
Vaihto-osakkeet	69,54	101,65	59,25	228,01	497,65
Kantaosakkeet	67,38	101,12	63,04	223,91	489,19
Oikaistu alin kurssi, mk					
Vaihto-osakkeet	41,13	68,47	47,40	61,88	289,00
Kantaosakkeet	40,43	66,06	45,80	59,89	281,00
Oikaistu ylin kurssi, mk					
Vaihto-osakkeet	91,29	129,91	80,76	339,90	652,00
Kantaosakkeet	89,84	123,31	78,39	330,00	645,00
Oikaistu kurssi 30.12., mk					
Vaihto-osakkeet	82,32	69,98	61,48	290,81	646,82
Kantaosakkeet	79,49	72,96	58,57	280,00	635,89
Osakekannan markkina-arvo 30.12., milj. mk					
Vaihto-osakkeet	380,8	557,1	593,0	3 311,9	7 780,9
Kantaosakkeet	629,1	428,1	342,1	1 384,4	2 736,6
Yhteensä	1 009,9	985,2	935,1	4 696,3	10 517,5
OSAKEVAIHTO					
Vaihto, milj. mk					
Vaihto-osakkeet	401,5	464,0	277,8	3 390,5	4 373,5
Kantaosakkeet	111,6	81,6	5,1	271,9	288,0
Yhteensä	513,1	545,6	282,9	3 662,4	4 661,5
Vaihdettu määrä					
Vaihto-osakkeet, 1000 kpl	4 596	4 007	4 116	16 097	8 788
%	123,2	64,7	51,1	150,6	75,1
Kantaosakkeet, 1000 kpl	1 248	711	72	1 287	589
%	19,5	12,1	1,4	24,8	12,7
OSAKKEIDEN MÄÄRÄ					
Osakkeiden keskimääräinen oikaistu lukumäärä, 1000 kpl					
Vaihto-osakkeet	4 626	7 060	9 174	10 690	11 709
Kantaosakkeet	7 914	6 676	5 848	5 200	4 624
Osakkeiden oikaistu lukumäärä 31.12., 1000 kpl					
Vaihto-osakkeet	4 626	7 961	9 645	11 389	12 029
Kantaosakkeet	7 914	5 868	5 840	4 944	4 304

¹⁾ Hallituksen ehdotuksen mukaisesti.

²⁾ Tulos per osake 1997, kun optiolainan vaikutus otetaan huomioon (laimennettu EPS), on 8,21 markkaa.

PÖRSSIKEHITYS

RAISIO YHTYMÄ OYJ:N VAIHTO-OSAKKEIDEN (SARJA V)
KAUPANTEEKOKURSSIT HELSINGIN PÖRSSISSÄ

Nimellisarvon muutos ja osakeannit on otettu korjauksena huomioon.

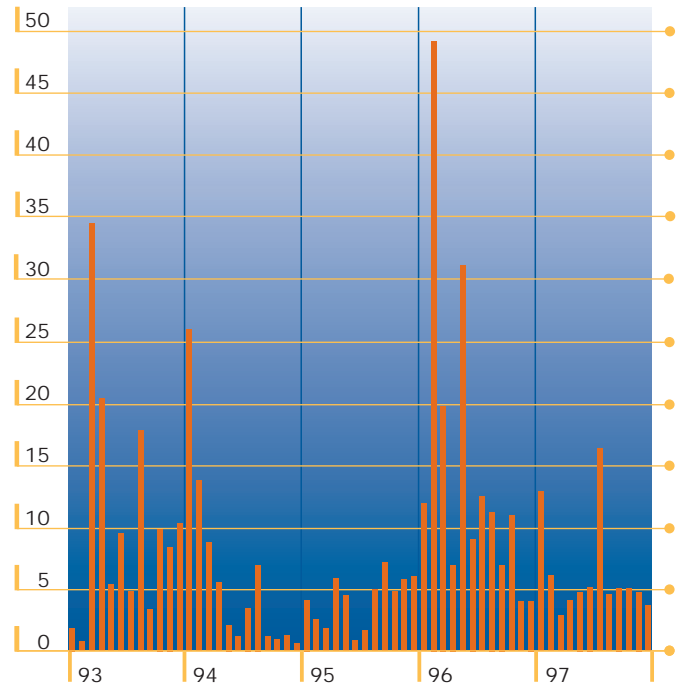
Keskikurssi
HEX-yleisindeksi

mk

RAISIO YHTYMÄ OYJ:N VAIHTO-OSAKKEIDEN (SARJA V)
SUHTEELLINEN VAIHTO HELSINGIN PÖRSSISSÄ

% osakesarjasta

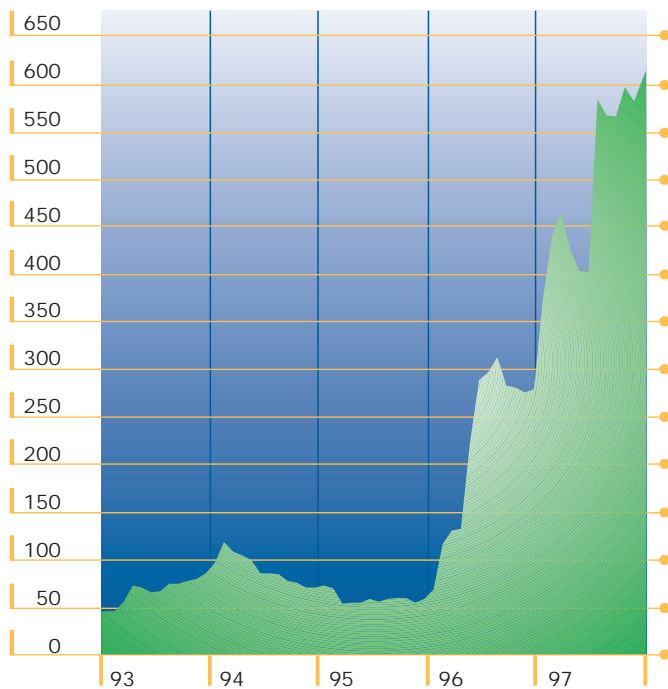

RAISIO YHTYMÄ OYJ:N KANTA-OSAKKEIDEN (SARJA K)
KAUPANTEEKOKURSSIT MEKLARILISTALLA

Nimellisarvon muutos ja osakeannit on otettu korjauksena huomioon.

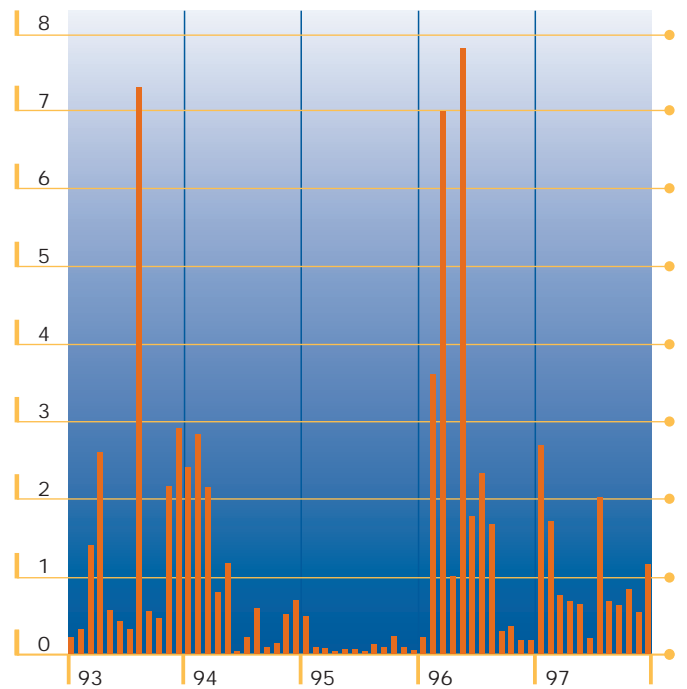
Keskikurssi

mk

RAISIO YHTYMÄ OYJ:N KANTA-OSAKKEIDEN (SARJA K)
SUHTEELLINEN VAIHTO MEKLARILISTALLA

% osakesarjasta

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto % (ROE)

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto % (ROI)

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottamat velat (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste %

$$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Quick ratio

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma taseen mukaan}}$$

Current ratio

$$\frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma taseen mukaan}}$$

Osakekohtainen tulos (EPS)

$$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot} -/+ \text{vähemmistöosuus}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$$

Osakekohtainen oma pääoma

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.}}$$

Osakeantioikaistu osinko osaketta kohden

$$\frac{\text{Tilikauden osinko osaketta kohden}}{\text{Tilikauden jälkeen tapahtuneiden osakeantien oikaisukerroin}}$$

Osingon osuus tuloksesta %

$$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$$

Efektiiivinen osinkotuotto %

$$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko osaketta kohti}}{\text{Osakeantioikaistu, kaupankäyntimäärillä painotettu keskipurssi 31.12.}} \times 100$$

Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)

$$\frac{\text{Osakeantioikaistu, kaupankäyntimäärillä painotettu keskipurssi 31.12.}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$$

Osakekannan markkina-arvo

$$\text{Osakeantioikaistu, kaupankäyntimäärillä painotettu keskipurssi 31.12.} \times \text{osakkeiden lukumäärä 31.12.}$$

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma 31.12.1997 on 920 102 398,10 markkaa. Emoyhtiön vapaa pääoma taseen 31.12.1997 mukaan muodostuu seuraavasti:

Voittovarot edellisiltä tilikausilta	263 814 343,88 mk
Tilikauden voitto	138 867 615,44 mk
<u>Yhteensä</u>	<u>402 681 959,32 mk</u>

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön omasta pääomasta jaetaan osinkoa 3,00 markkaa osaketta kohden 16 332 983 osakkeelle

yhteensä	48 998 949,00 mk
ja että voittovaratilille jätetään	353 683 010,32 mk
<u>Yhteensä</u>	<u>402 681 959,32 mk</u>

Edelleen hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä eli 21.4.1998.

Raisiossa helmikuun 18. päivänä 1998

Heikki Haavisto

Matti Linnainmaa

Arto Lampinen

Kaj Lönnroth

Kaarlo Pettilä

Arimo Uusitalo

Pertti Vuola

Matti Salminen
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

RAISIO YHTYMÄ OYJ:N OSAKKEENOMISTAJILLE

Olemme tarkastaneet Raisio Yhtymä Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsitkemme mukaan osavuositarkastukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Raisio 23. helmikuuta 1998

Thor Nyroos
KHT

Esa Kailiala
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa tarkastanut yhtiöjärjestyksen mukaisesti hallituksen kertomuksen yhtiön toiminnasta tilikaudelta 1.1.1997–31.12.1997 ja siihen liittyvän tilinpäätöksen sekä tutustunut tilintarkastuskertomukseen.

Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käytöstä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa kunnallisneuvos Hannu Auranen, kauppat. maisteri Juhani Enkovaara, agronomi Erkki Haavisto, agronomi Anders af Heurlin, maanviljelijä Juho Koivisto, kauppias Erkki S. Koskinen, kauppaneuvos Vesa Lammela, toimitusjohtaja Hans Langh, agronomi Pekka Raipala ja kunnallisneuvos Ilmo Seppälä.

Raisiossa maaliskuun 16. päivänä 1998

Hallintoneuvoston puolesta
Vesa Lammela
puheenjohtaja

YMPÄRISTÖASIAT

600 gramman Keju-margariinit ryhdyttiin pakkaamaan TPR-materiaalista valmistettuihin rasioihin. Uuden materiaalin ansiosta muovin ja alumiinin käyttö pakkauksissa vähenee. Pakkaukset voidaan hävittää polttamalla.

RAISIO YHTYMÄN YMPÄRISTÖPOLITIikka

Raisio Yhtymä kehittää, valmistaa ja markkinoi elintarvikkeita, rehuja ja kemian tuotteita. Tämän me teemme kestävän kehityksen periaatteita noudattaen, luontoa ja ympäristöä säästäten.

Olemme liittyneet Elinkeinoelämän peruskirjaan kestävän kehityksen aikaansaamiseksi (Kansainvälinen Kauppakamari 1990). Raisio Chemicals on tämän lisäksi mukana kemianteollisuuden kansainvälisessä ”Responsible Care – Vastuu Huomisesta” -ohjelmassa. Näin olemme sitoutuneet jatkuvasti parantamaan toimintaamme ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioissa.

Edellytämme yhtiön eri toimialoilta ympäristöasioiden johtamis- ja hallintajärjestelmää. Jokaisella toimialalla on omalta osaltaan vastuu yksityiskohtaisten tavoitteiden asettamisesta konsernin ympäristöpolitiikan mukaisesti sekä näiden tavoitteiden toteuttamisesta.

Ympäristöperiaattemme koskevat yhtiön toimintoja kaikkialla maailmassa. Noudatamme kaikkia toimintaamme koskevia paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä säädöksiä ja sopimuksia.

Käytämme raaka-aineinamme lähes yksinomaan uusiutuvia luonnonvaroja. Kehitämme yhteistyössä sopimusviljelijöidemme ja muiden alihankkijoidemme kanssa raaka-aineiden tuotantoon ja hankintaan menetelmiä, joissa ympäristönäkökohdat on otettu keskeisesti huomioon. Yhteistyökumppaneita valitessamme arvostamme ympäristönsuojelun suhteen valveutuneita yrityksiä, yhteisöjä ja henkilöitä.

Kehitämme ja markkinoimme tuotteita ja menetelmiä, jotka ovat turvallisia käyttää, ympäristöämme säästäviä ja ympäristölle aikaisempia vaihtoehtoja haittomampia. Tuotantoprosesseja suunniteltaessa ja tuotteita kehitettäessä otamme terveyden, turvallisuuden ja ympäristön huomioon tuotteen koko elinkaaren ajalta.

Pyrimme käyttämään raaka-aineita, materiaaleja ja energiaa säästäväisesti ja vähentäen syntyvän jätteen määrää ja päästöjä sekä tuotannossa että kuljetuksissa. Yhtiön sisäisen synergian ansiosta käytämme raaka-aineet hyödyksi mahdollisimman täysimääräisesti.

Suosimme pakkausmateriaaleja valitessamme kierrätettäviä ja ympäristölle haitattomia vaihtoehtoja.

Tiedotamme avoimesti ja rehellisesti toimintamme ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaikutuksista. Yhteistyömme viranomaisten ja yleisön kanssa tulee perustua luottamukseen ja pitkäjänteisyyteen.

Koulutamme ja kannustamme henkilökuntaamme työskentelemään niin, että se tuntee vastuunsa toimenpiteittensä ympäristövaikutuksista ja toimii turvallisuuden, terveyden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi.

Raisiossa 16.12.1997

Raisio Yhtymä Oyj
Hallitus

YMPÄRISTÖTEKOJA JA TAPAHTUMIA

Margariiniteollisuuden ympäristötavoitteet keskittyvät jätteen lajitteluun ja kierrätykseen sekä pakkausmateriaalien laatuun ja määrään.

Suurin osa Raision Margariinin tuottamasta jätteestä lajitellaan ja kierrätetään. Yhtymän ympäristöyksikkö on auditoinut toimialan jätehuollon ja todennut sen toimivaksi.

Raision Margariini aloitti alumiinittoman kääreen sekä aikaisempaa keveämpien öljypullojen ja -kanisterien kehitystyön. Uudet materiaalit arvioidaan saatavan käyttöön 1998. Kuljetuslaatikkojen aaltopahvin määrää kyettiin vuoden 1997 aikana vähentämään 10 prosentilla. Kun vuosikäyttö on 6,5 miljoonaa kartonkia, säästö on merkittävä.

Carlshamn Mejeri on tunnettu ympäristömyötäisistä toimenpiteistään. Yritys otti ensimmäisenä käyttöön TPR-materiaalin (Tetra Pak Research) margariinien ja ruokaöljyn pakkauksissaan ja käyttö laajenee. TPR-materiaalissa muovia on vähennetty ja alumiini korvattu kokonaan kalkilla. Kuljetuspakkauksiin on valittu valkaisuamatonta kartonkia, jonka valmistukseen ei ole käytetty kemikaaleja.

Yhtiöllä on jo useita vuosia ollut tavoiteohjelma, jonka mukaisesti on kyetty merkittävästi vähentämään energian käyttöä, kaatopaikalle vietävien jätteen määrää sekä jätevesiin laskettavien happea kuluttavien orgaanisten aineiden määrää.

NGM:n jäsenenä (Nätverk för Godstransporter och Miljö) Carlshamn Mejeri pyrki aktiivisesti ohjaamaan kehitystä uusiin ympäristömyötäisiin kuljetusratkaisuihin.

Rehuraio Oy sai Raision rehutehdasta koskevan ISO 14001 -ympäristösertifikaatin toukokuussa 1997. Tammikuussa 1998 sertifikaatti laajennettiin koskemaan yhtiön koko toimintaa ja kaikkia viittä tuotantolaitosta.

Yhteistyössä Helsingin Yliopiston ja Maatalouden tutkimuskeskuksen kanssa tutkittiin rehuseosten optimointia tavoitteena typpi- ja fosforipäästöjen alentaminen. Matalavalkuaisuuskinnalla typen erityis virtsaan vähenee sioilla 32 prosenttia, kanoilla lannan typpipitoisuus 18–24 prosenttia ja broilereilla jopa 30–40 prosenttia. Samalla paranevat eläinten kasvuolosuhteet ja ihmisten työolosuhteet merkittävästi.

Melli-kivennäisten säkit uudistettiin kierrätys-, kompostointi- ja polttamiskelpoisiksi. BioSafe 32 L -rypsioöljy otettiin hydraulikkaöljyksi rehuteollisuuden trukkeihin ja irtorehuautoihin.

Viljatärkkelysteollisuudella on ISO 14001 -sertifikaatti. Mallasteollisuuden tavoitteena on saada ympäristöjärjestelmänsä sertifioiduksi vuoden 1998 loppuun mennessä.

Raisio Chemicalsilla on sertifioitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä, joka kattaa yhtiön Suomen toiminnan. Järjestelmän rakentaminen tärkeimmissä ulkomaisissa toimipisteissä on aloitettu.

Korkeimmalta hallinto-oikeudelta saatiin myönteinen päätös Mietoisten hienokemikaalitehtaan ympäristölupaa ja rakentamisen poikkeuslupaa koskeneissa valitusoikeudenkäynneissä. Rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 1997 ja tehdas otettiin tuotantoon tammikuun lopussa 1998. Tehtaan tuote, kationointikemikaali, otettiin Euroopan unionin olemassa olevien aineiden riskinarviointimenettelyn ns. kolmannelle prioriteettitilalle. Raisio Chemicals osallistuu riskinarviointiin muiden eurooppalaisten kationointikemikaalien valmistajien mukana.

Anjalankosken lateksitehtailla investoitiin puhdistusyksiköihin, joissa latekseista haihtuvat jäämäaineet puhdistetaan alhaisille pitoisuustasojille.

Raisio Chemicals julkaisee vuosittain erillisen ympäristöraportin. Konsernitasolla aloitettiin ympäristöjohtamisen ja -raportoinnin kehittäminen. Tavoitteena on rakentaa kaikille toimialoille ympäristöjärjestelmät pääsääntöisesti vuoteen 2000 mennessä. Konsernin ympäristöraportointi on tarkoitus aloittaa vuodesta 1998 alkaen.

Rehuraision laatu- ja ympäristösertifikaateista viestivä tunnus on kesästä 1997 alkaen ollut mukana muun muassa irtorehun kuljetusautoissa.

BENECOL-LIIKETOIMINTA

Ensimmäinen stanoliesteriä sisältävä tuote, Benecol® -margariini tuotiin Suomen markkinoille marraskuussa 1995.

TAUSTAA

Kasvisterolien kolesterolia alentava vaikutus tunnettiin jo 1950-luvulla. Tiedemiehet ovat eri puolilla maailmaa siitä alkaen tutkineet kasvisteroleja ja niiden ominaisuuksia.

Vuonna 1972 käynnistettiin kansainvälisesti arvostettu Pohjois-Karjala -projekti, jonka johtajana toimii professori Pekka Puska. Projektin päämääränä on vähentää maakunnan korkeaa sydän- ja verisuonisairauksien määrää.

Vuonna 1988 Helsingin yliopiston farmasian laitos aloitti yhteistyössä Helsingin ja Turun yliopistollisten keskussairaaloiden ja Raisio Yhtymän kanssa tutkimuksen rypsiöljyn vaikutuksista veren kolesteroliin. Rasva-aineenvaihduntaa jo pitkään tutkinut professori Tatu Miettinen kääntyi tuolloin Raisio Yhtymän puoleen kasvisterolien tutkimiseksi.

Seuraavana vuonna Raision margariiniteollisuuden tutkimuspäällikkö Ingmar Wester tutkimusryhmineen keksi, miten kasvisteroli muutetaan elintarvikkeiden valmistukseen sopivaksi rasvaliukoiseksi stanoliesteriksi. Vuonna 1991 keksinnölle haettiin patenttia. Alkoi tiivis tutkimusten jakso, jonka päämääränä oli hankkia kiistaton osoitus stanoliesterin kolesterolia vähentävästä vaikutuksesta. Vuonna 1993 käynnistettiin muiden kliinisten tutkimusten ohessa pitkäaikainen stanoliesteritutkimus Pohjois-Karjala -projektin yhteydessä.

Kolesterolia tulee ruoansulatuskanavaan kahta tietä: ravinnosta ja elimistön itsensä tuottamana. Normaalisti noin 50 prosenttia ruoansulatuskanavaan tulleesta kolesterolista poistuu ja toinen puoli imeytyy elimistöön. Rasvaliukoisen kasvistanolin osoitettiin rajoittavan tehokkaasti kolesterolin imeytymistä. Stanoliesteriä sisältävässä ruokavaliossa 80 prosenttia ruoansulatuskanavaan tulevasta kolesterolista poistuu ja vain noin 20 prosenttia imeytyy elimistöön. Kasvistanoli ei itse imeydy, vaan poistuu luonnollista tietä.

BENECOL® -MARGARIINI

Pohjois-Karjalan stanolitutkimuksen tulokset julkaistiin marraskuussa 1995 New England Journal of Medicine -lehdessä. Samaan aikaan stanoliesterin valmistukselle ja käytölle myönnettiin ensimmäiset patentit.

Suomen markkinoille tuotiin ensimmäinen stanoliesteriä sisältävä tuote, Benecol-margariini. Kiinnostus sitä kohtaan ylitti nopeasti kaikki odotukset niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Rekisteröity nimi Benecol® on sittemmin vahvistettu stanoliesteriä sisältävien tuotteiden katonimeksi.

Stanoliesteri valmistettiin alkuun koelaitteistolla, mikä rajoitti sen saantia. Toinen rajoittava tekijä oli raaka-aineen, kasvisterolin saanti. Kaikki kasvit sisältävät pieniä määriä kasvisteroleja, mutta talteenotto on taloudellisesti mahdollista vain sellaisista kasveista, joita prosessoidaan hyvin suuria määriä. Koska kasvisteroleilla ei aikaisemmin ollut mainittavaa kysyntää, ei niiden erottelulaitoksiin myöskään ollut investoitu.

Jälkikäteen voidaan arvioida, että edellä mainittujen rajoittavien tekijöiden takia Benecol-margariinia kyettiin vuoden 1996 aikana toimittamaan vain kaksi kolmasosaa siitä, mitä välitön kysyntä Suomessa olisi ollut.

Jo vuoden 1996 aikana alkoivat Benecol-tuotteiden valmistusta ja markkinointia koskevat laajat kansainväliset neuvottelut, joiden aikana uusia Benecol-tuotteita ei ole voitu tuoda myöskään Suomessa markkinoille.

ORGANISAATIO

Benecol-hanke lähti liikkeelle yhtymän margariiniteollisuuden yhteydessä. Maaliskuussa 1996 siitä muodostettiin elintarviketeollisuuden yhteyteen erityinen Benecol-yksikkö (Benecol Unit). Yksikön tehtävänä oli kehittää kasvisterolin

Tasavallan presidentti Martti Ahtisaari myönsi arvostetun Innosuomi-palkinnon Benecol-tutkijaryhmälle joulukuussa 1996.

Benecol-liiketoiminta sai lokakuussa 1997 uudet laboratoriotilat Raisioon valmistuneesta tutkimus- ja kehityskeskuksesta. Tutkimusapulainen Jari Palin työskentelee nestekromatografilla, jota käytetään muun muassa kasviesterolien määrittämenetelmien kehittämiseen.

hankintaa, vastata stanoliesterin valmistuksesta sekä huolehtia hankkeen kansainvälisestä kaupallistamisesta. Benecol-margariinin valmistuksesta ja markkinoinnista vastaa edelleen yhtiön margariiniteollisuus.

Kesäkuun alusta 1997 Benecol-liiketoiminta organisoitiin konsernitasolle omaksi liiketoimintaryhmäkseen (Benecol Division). Uusi organisaatio antaa entistäkin paremmat mahdollisuudet jo nähtävissä olevalle merkittävälle kasvulle ja kansainvälistymiselle.

Vuoden 1998 alusta Benecol-liiketoiminta keskitettiin uudelle tytäryhtiölle, Raisio Benecol Oy:lle, jonka osakepääoman Raisio Yhtymä Oyj omistaa satapro-senttisesti.

JOHNSON & JOHNSON -YHTEISTYÖ

Raisio Yhtymä teki heinäkuussa 1997 yhteistyösopimuksen amerikkalaisen, Johnson & Johnson -konserniin kuuluvan McNeil Consumer Products Companyn kanssa. Sopimus antaa McNeilille yksinoikeuden käyttää Benecol-tavaramerkkiä ja patenteja Yhdysvaltojen, Kanadan ja Meksikon markkinoilla. Raisio Yhtymä toimittaa tuotteisiin tarvittavan stanoliesterin. McNeil pyrkii saamaan ensimmäiset tuotteet markkinoille vuoden 1998 aikana. Raisio sai lisenssioikeuden luovutuksesta kertakorvauksen ja saa toiminnan kehittämiseen liittyviä korvauksia sekä rojaltimaksuja Benecol-tuotteiden myynnistä ja stanoliesterin toimittamisesta.

Johnson & Johnson on maailman suurin ja monipuolisin terveyden liittyvien tuotteiden valmistaja. Sen liikevaihto vuonna 1996 oli 21,6 miljardia dollaria ja sillä on 170 toimivaa yhtiötä 50 eri maassa.

Marraskuussa tehtiin uusi aiesopimus, joka johti lopulliseen sopimukseen 2. maaliskuuta 1998. Tämä uusi sopimus laajensi yhteistyön Johnson & Johnsonin kanssa kattamaan lähes koko maailman. Eurooppa ja Japani nousevat Yhdysvaltojen rinnalle Benecol-tuotteiden päämarkkina-alueina. Sopimukseen sisältyy keskeisenä myös pyrkimys vahvistaa Benecol-tuotemerkin asemaa yhteistyöllä muiden, Benecol-tuotepereheeseen sopivia, vahvoja merkkituotteita valmistavien yritysten kanssa.

Sopimukset vahvistavat periaatteen, jonka mukaan Raisio Yhtymä pitää stanoliesterin tuotannon kokonaan omissa käsissään ja kehittää itse Benecol-tuotteiden valmistusta ja markkinointia Suomessa ja lähialueilla. Maailmanlaajuisesti Benecol-tuotteiden markkinointi hoidetaan vahvan ja osaavan yhteistyökumppanin kanssa.

Raisio Benecolin yhteistyökumppanin, McNeil Consumer Products Companyn pääkonttori sijaitsee Fort Washingtonissa Pennsylvaniassa.

Laboratoriopäällikkö Ritva Lahtinen tarkastelee kasvisterolia ja siitä jalostettua stanoliesteriä.

KASVISTEROLIN HANKINTA

Stanoliesterin valmistuksessa tarvittavaa kasvisterolia on alusta pitäen toimittanut UPM-Kymmene -konserniin kuuluva Kaukas Oy, joka erottaa sterolin sellunkeiton yhteydessä. Yhtiö on steroleiden erotustekniikan uranuurtaja.

Raisio ja UPM-Kymmene perustivat huhtikuussa 1997 yhteisyrityksen, Sterol Technologies Oy:n. Raision osuus yhtiöstä on 65 prosenttia. Yhtiö kehittää steroleiden erotusmenetelmiä ja markkinoi niitä metsäteollisuudelle. Lokakuussa Sterol Technologies ryhtyi rakentamaan Kaukaan tehtaan yhteyteen sterolien talteenoton koeyksikköä. Sen on laskettu valmistuvan maaliskuussa 1998.

Ranskalaisen Les Dérivés Résiniques et Terpéniques -yhtiön kanssa tehtiin sopimus DRT:n sterolituotannon huomattavasta laajentamisesta. Uuden tehtaan on suunniteltu aloittavan tuotantonsa 1999. Lisäkapasiteetti on kokonaan varattu Raisio Benecolin käyttöön.

Amerikkalaisen Westvaco Corporationin kanssa tehtiin elokuussa aiesopimus yhteistyöstä, jonka tarkoituksena on tutkia kasvisterolin tuottamista Amerikassa. Pyrkimyksenä on rakentaa South Carolinaan sterolien tuotantolaitos, joka aloittaisi valmistuksen vuonna 2000.

Marraskuussa allekirjoitettiin chileläisen Härting S.A.:n kanssa sopimus yhteisyrityksen, Detsa S.A.:n perustamisesta Chileen. Raision omistusosuus on 49 prosenttia. Detsa tulee rakentamaan sterolitehtaan, jonka teknologiasta vastaa Sterol Technologies Oy.

Detsan tehtaan valmistuttua vuonna 1999 Raisio Benecolilla on käytävissä lähes 4 000 tonnia raakasteroleita vuodessa. Stanoliesteriksi jalostettuna tämä määrä tyydyttää yli neljän miljoonan ihmisen päivittäisen tarpeen. Mikäli Benecolin käyttäjien osuus väestöstä on sama kuin Suomessa, riittää tämä määrä kattamaan lähes 200 miljoonan kuluttajan markkinat.

STANOLIESTERIN VALMISTUS

Ensimmäinen stanoliesteritehdas valmistui Raisioon joulukuussa 1996. Tehdas on omaan suunnitteluun perustuva prototyyppi, jossa prosessin kehitystyötä on tehty päivittäisen valmistuksen ohella. Päätös toisen yksikön rakentamisesta edellisen yhteyteen oli jo tehty, kun McNeil-neuvottelut toivat suunnitelmiin muutoksen.

Jo kesäkuussa 1997 käynnistettiin Yhdysvaltoihin rakennettavan stanoliesteritehtaan tekninen esisuunnittelu. Marraskuussa tehtiin päätös, jonka mukaan Raisio Benecol Oy:n tytäryhtiö Raisio Staest US Inc. rakentaa lähelle Charlestonia South Carolinaan stanoliesteritehtaan, jonka on määrä käynnistyä alkuvuodesta 1999. Investoinnin arvo on 120 miljoonaa markkaa. Rakentaminen liittyy McNeilin kanssa tehtyyn sopimukseen. Benecol-markkinoinnin alkuvaiheessa McNeil saa stanoliesteriä Raisiossa toimivalta tehtaalta, jonka kapasiteettia laajennetaan. South Carolinan tehtaan valmistuttua stanoliesterin valmistuskapasiteetti kasvaa nelinkertaiseksi verrattuna vuoteen 1997.

Ensimmäinen stanoliesteritehdas valmistui Raisioon joulukuussa 1996.

Automaattinen näytteensyöttäjä yhdistetystä kaasukromatografi-massaspektrometristä. Laitetta käytetään erilaisten yhdisteiden rakenteen selvittämiseen ja muun muassa sterolien tunnistamiseen.

MARGARIINITEOLLISUUS

Raision margariiniteollisuus on joulukuun 1997 alusta lukien toiminut omana liiketoimintaryhmänään, joka jakaantuu kolmeen toimialaan. Nämä ovat Raision Margariini Suomessa, Carlshamn Mejeri Ruotsissa ja Raisio Polska Foods Puolassa.

Margariiniteollisuuden liikevaihto kasvoi 1,7 miljardiin markkaan, mikä on kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Ripeän kasvun taustalla ovat Carlshamn Mejeri AB:n osto vuoden 1996 lopussa sekä viennin lisääntyminen kaikilta kolmelta tehtaalta. Kansainvälistymiskehitystä kuvaa hyvin se, että vain hieman toistakymmentä prosenttia Raisio Yhtymän koko margariinituotannosta toimitettiin Suomen markkinoille. Korkea kotimainen markkinaosuus ja hyvä kannattavuus Suomessa ovat olleet vankka pohja menestymiselle, mutta tulevaisuudessa kansainvälisen liiketoiminnan merkitys tulee korostumaan yhä enemmän.

Margariiniteollisuuden kapasiteetin käytön ja kannattavuuden kannalta vienti Venäjälle on hyvin tärkeää. Viennissä edettiin suunnitelmallisesti ja harkiten ja myös tulokset olivat hyvät. Raisio Yhtymän osuus koko Venäjän margariini-markkinoista arvioidaan noin 20 prosentiksi, Pietarin alueella jopa 40 prosentiksi. Virossa Raisio on markkinajohtaja 45 prosentin osuudella. Tärkeimmät vientituotteet ovat Voimix ja Dolina Skandi.

Erittäin merkittävää oli Raisio Polska Foodsin kannattavuuden tervehtyttäminen. Edellisenä vuonna huomattavan tappion kirjannut yhtiö saavutti kertomusvuonna jo lievästi voitollisen tuloksen.

Carlshamn Mejerin ruotsalainen identiteetti säilytettiin ja muutenkin yhtiön haltuunotto toteutettiin hallitusti. Korkeat markkinaosuudet Ruotsissa kyettiin pitämään ja samanaikaisesti vienti kehittyi myönteisesti. Yhtiö teki koko vuoden budjetoitua parempaa tulosta.

Yhtymätasolla käydyt laaja-alaiset Benecol-yhteistyöneuvottelut hidastivat jonkin verran oman margariiniteollisuuden etenemistä Benecol-tuotteilla Suomessa ja lähialueilla.

Raisio Yhtymä on margariinien valmistajana Itämeren alueella toiseksi suurin ja koko Euroopassa kolmas. Yhtymän margariiniteollisuudelle luotu uusi toimintamalli ja johtamisjärjestelmä tulevat vuonna 1998 tukemaan tämän liiketoimintaryhmän kokonaisuutta. Kehitysnäkymät ovat edelleen myönteiset.

RAISION MARGARIINI

Ravintorasvojen kokonaiskulutus Suomessa laski ja lasku näyttää edelleen jatkuvan. Nyt myös margariinien kulutus väheni noin neljä prosenttia. Aikaisempina vuosina margariinien käyttö on ollut kasvavaa tai ainakin hyvin vakaata.

Kulutuksen suunta tuo haasteita tuotekehitykselle. On saatava aikaan käyttäjien toiveita entistä paremmin vastaavia ratkaisuja. Esimerkkejä tulevaisuuden tuotteista ovat vuoden aikana markkinoille tuodut vähärasvaiset Trim-margariini ja -juusto. Myös Bel Ami -tuorejuustojen valikoimaa laajennettiin. Tuorejuustojen valmistuksen siirto Kemiön pienestä yksiköstä Raisioon antaa tämän tuoteryhmän kehitykselle uusia mahdollisuuksia.

Raision Margariinin tutkimus- ja kehitysosasto oli mukana EU-projektissa, jossa tutkittiin monitydyttymättömien trans-rasvahappojen vaikutuksia ihmisen terveyteen. Tässä vaiheessa käytännön tuloksissa ei ole havaittu oleellisia negatiivisia vaikutuksia.

Geenimuunnellusta soijasta nousseen kohun vuoksi soijaöljy korvattiin muilla öljyillä kaikissa kotimaan tuotteissa ja Kevyemmässä Keijussa soijaproteiinin tilalle otettiin maitopohjainen proteiini. Laktoosittomasta Keijusta kehitettiin täysin maidoton ja soijaton yleismargariini, joka soveltuu erityisen hyvin allergioista kärsiville henkilöille. Kevyt Maukkaassa siirryttiin sakeuttamisaineena käytetystä eläinpohjaisesta gelatiinista kasvipohjaiseen pektiiniin.

Alunperin Suomen markkinoille suunniteltu Voimix-margariini on kehittynyt merkittäväksi vientituotteeksi, jolla on suuri markkinaosuus muun muassa Pietarin alueella Venäjällä.

Sunnuntai-leivontatuotteet ovat olleet suosittuja jo 30 vuotta. Sunnuntai-margariini tuotiin markkinoille vuoden 1968 alusta.

Raision Margariini toi syksyllä 1997 edustavan valikoiman Carlshamn Mejerin valmistamia jäätelöitä myös Suomen markkinoille.

Raision Margariini on Suomessa alan markkinajohtaja yli 50 prosentin osuudella. Suomen EU-jäsenyyden yhteydessä markkinoille tulleiden uusien tuontilaatujen osuus vakiintui alle viiden prosentin tasolle eikä näin tuonut sellaista uhkaa kuin ennustettiin.

Kuluttajatuotteista menestyivät erityisesti Keiju ja Sunnuntai. Sunnuntai on ollut vahva ja suosittu margariini jo kolmekymmentä vuotta. Benecol-margariinin myynti kasvoi 50 prosentilla. Leipomomargariinien avainasiakkaat kyettiin säilyttämään entistä tehokkaamman yhteistyön ansiosta. Myös Raision catering-margariinien markkinaosuus oli hyvä.

Öljyjen maailmanmarkkinahinnat nousivat vuoden lopulla 15-20 prosenttia. Nousua ei välittömästi saatu siirrettyksi myyntihintoihin. Toimitusten määrissä ei aikaisempaan tapaan ollut vuoden mittaan suuria vaihteluita, joten tehdas sai toimia täydellä kapasiteetilla. Tällä oli varsin edullinen vaikutus kustannuksiin.

CARLSHAMN MEJERI

Myös Ruotsissa ravintorasvojen kulutus laskee. Margariiniteollisuuden tuotekehitys on aivan samojen haasteiden edessä kuin Suomessakin. Carlshamn Mejerin osuus Ruotsin margariinimarkkinoista säilyi runsaana kolmanneksena, joskin volyyymi laski hieman yleisen kehityksen mukaisesti.

Kuluttajamargariinien toimitukset olivat hieman edellistä vuotta pienemmät. Myynti yksityissektorin tukkukauppojen kautta kuitenkin kasvoi. Leipomomargariinien toimitukset lisääntyivät eräiden suurasiakkaiden kanssa aikaansaatuisten sopimusten ansiosta. Kova kilpailu aiheutti hintapaineita kaikkien asiakasryhmien kohdalla. Catering-sektorilla toimitusmäärät hieman laskivat juuri tästä syystä.

Carlshamn Mejeri valmisti aikaisemmin alihankintana Dolina Skandi-margariinia, joka on erittäin tunnettu merkituote erityisesti Moskovan alueella. Heinäkuussa tavamerkki ostettiin omaksi. Päätös on osoittautunut onnistuneeksi, sillä tuotteen kysyntä kasvaa edelleen koko ajan.

Suuri osa Ruotsiin markkinoitavista tuotteista tunnetaan kattonimellä Carlshamn. Muita merkituotteita ovat muun muassa Runda Bords, Hushalls Eve ja Tofuline.

Carlshamn Mejeri toimitti noin 22 prosenttia Ruotsissa syödystä jäätelöstä. Markkinaosuus kasvoi hieman. Raision Margariini toi syksyllä edustavan valikoiman Carlshamn Mejerin jäätelöitä myös Suomen markkinoille, missä ne saivat hyvän vastaanoton. Jäätelön vienti Venäjälle ei sitä vastoin sujunut suunnitellulla tavalla. Jäätelösektorin kannattavuuden kohentamiseksi perustettiin erityinen projekti, jonka arvioidaan tuovan myönteisiä tuloksia viimeistään vuonna 1999.

Carlshamn Mejeri toimitti runsaan kolmanneksen Ruotsissa käytetyistä margariineista ja 22 prosenttia jäätelöstä. Malin Eriksson (vasemmalla) ja Oscar Jacobsson työskentelevät yhtiön jäätelötehtaalla.

Raision margariiniteollisuus on saavuttanut toimialojensa yhteisillä raaka-aine- ja materiaalihankinnoilla vuositasolla noin 10 miljoonan markan säästöt. Erityisen merkittäviä säästöt olivat Carlshamn Mejerille.

RAISIO POLSKA FOODS

Raisio Polska Foodsille vuosi 1997 oli taloudellisen tervehdyttämisen ja toiminnan tasapainottamisen vuosi. Tavoitteessa onnistuttiin kasvattamalla toimitusmääriä sekä karsimalla kohtuuttoman korkeiksi nousseita markkinointikustannuksia.

Puolan kansantalous vahvistui edelleen nopeasti. Bruttokansantuote kasvoi yli viisi prosenttia ja teollisuustuotanto noin kahdeksan prosenttia. Elintarvikeliikkeitä Puolassa on noin 125 000 ja niistä noin 100 000 myy Raisio Polska Foodsin tuotteita. Jakelu tapahtuu 50 tukkuliikkeen kautta. Kauppa on keskitty-mässä mutta hitaasti. Tulevaisuudessa suurmyymälöiden merkitys kasvaa, joten Raisio Polska Foods kiinnittää erityistä huomiota yhteistyöhön niiden kanssa.

Margariinien valmistajia on Puolassa 15, joista monet ovat varsin vahvoja omalla alueellaan. Kilpailu on erittäin kovaa ja se on johtanut ylimitoitettuihin mainoskustannuksiin. Raisio Polska Foods on kolmanneksi suurin margariinin myyjä runsaan 10 prosentin markkinaosuudellaan.

Raisio kasvatti toimituksiaan Puolassa yli 20 prosentilla ja vienti kaksinker-taistui. Merkittävien vientimaa on Ukraina. Uusia kohteita olivat Valko-Venäjä, Moldova ja Uzbekistan. Viennin kasvattaminen on vahvana tavoitteena myös vuonna 1998, mihin myös tehtaan kapasiteetti antaa mahdollisuuden.

Raisio Polska Foodsin tavaramerkit ovat Masmix, Finea, Fraszka, Tvojija M ja Pokusa. Masmixin osuus toimituksista on noin puolet.

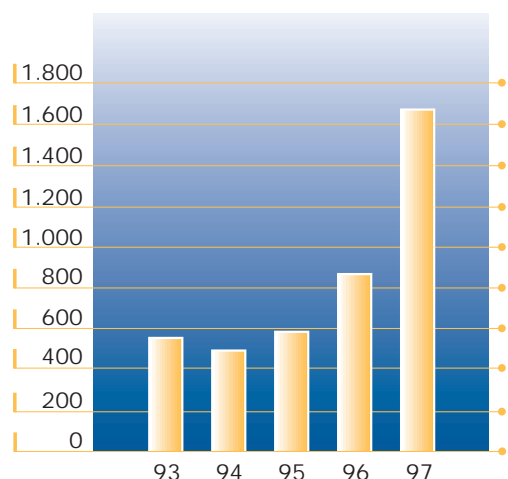

Raisio Polska Foodsin menestyksekkäin tuote on Masmix-margariini.

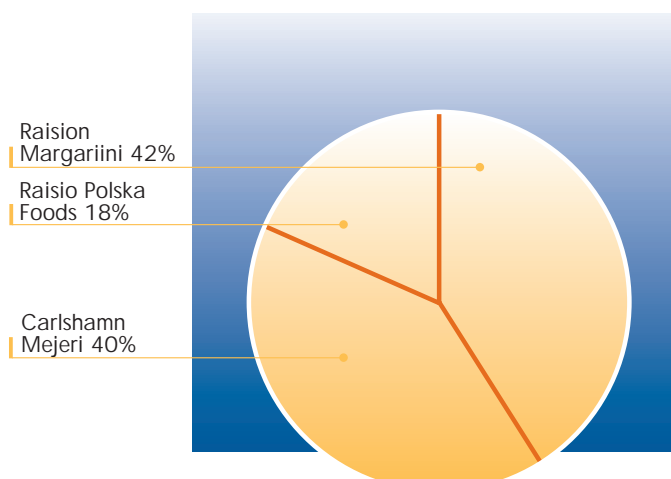

Työnjohtaja Anna Milewska (vasemmalla) tarkastaa Fraszka-margariinin kiinteyttä. Taustalla Jacek Piarzynski käynnistää pakkauslinjaa.

Margariiniteollisuuden liikevaihto, milj. mk

Liikevaihdon jakautuma

Raision osuus vähittäiskaupassa myydystä pakasteperunasta Suomessa oli runsaat 30 prosenttia.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

RUOKAPERUNATEOLLISUUS

Raision ruokaperunateollisuus valmistaa ranskanperunoita, perunasosejauheita, perunalastuja sekä erikoisperunatuotteita. Toimialan liikevaihto kasvoi 13 prosentilla 108 miljoonaan markkaan, mutta toimitetut tuotemäärät peräti 36 prosentilla. Tämä kertoo hintatason vahvasta laskusta, mihin syynä on erityisesti halpojen pakasteranskanperunoiden tuonti.

Volyymia saatiin lisää muun muassa toimituksilla hampurilaisketjuihin sekä vientiin. Vientiä oli Venäjälle, Englantiin ja Ruotsiin. Tuotantoa pyrittiin ohjaamaan massatuotteista paremmin kannattaviin erikoistuotteisiin. Vähittäiskaupan koko pakasteperunamyynnistä Raision markkinaosuutta kyettiin hieman vahvistamaan. Se oli runsaat 30 prosenttia.

Melian valmistama Nordic oli tuontiviljatuotteista eniten myyty merkki sekä Pietarissa että Moskovassa.

FOODIE OY

Foodie Oy:n päätuotteita ovat hernekeitot, pakastetaikinat, mämmi, kurkku- ja punajuurisäilykkeet, majoneesit sekä ketsuppi, joista viimeksi mainittu menee kokonaan vientiin. Yhtiön liikevaihto oli 90 miljoonaa markkaa, mikä oli 12 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Pakastetaikinoiden, mämmin ja majoneesituotteiden toimitukset kehittyivät myönteisesti. Hernekeittojen menekkiä heikensi uuden valmistajan tulo markkinoille. Nordic-ketsupin vienti Venäjälle oli tasaista mutta edellistä vuotta neljänneksen vähäisempää. Syynä oli Itä-Euroopan halpatuotteiden taholta tullut hintakilpailu.

VILJATEOLLISUUS

Viljateollisuus-liiketoimintaryhmä muodostettiin kesäkuun alusta 1997. Siihen kuuluvat toimialoina myllyteollisuus (Melia Oy), rehuteollisuus (Rehuraasio Oy ja Monäs Feed Oy Ab) ja mallasteollisuus sekä lisäksi vilja- ja rypsihankinnoista vastaava maatalousryhmä. Viljateollisuuden liikevaihto kasvoi neljällä prosentilla ja oli 1,7 miljardia markkaa.

Viljateollisuus hyödyntää tuotekehityksessään ja teollisissa prosesseissaan Raisio Yhtymän monipuolista viljoihin ja öljykasveihin liittyvää osaamista. Synergiaeduilla vahvistetaan kaikkien ryhmään kuuluvien toimialojen kilpailukykyä.

Pohjana on maatalousryhmän suorittama viljelyneuvonta ja alkutuotannon kehitystyö, joilla tähdätään eri käyttötarkoituksiin mahdollisimman hyvin soveltuviin laatuhihin ja lajikkeisiin. Viljateollisuuden erityisenä vahvuutena on mahdollisuus käyttää täysimääräisesti raaka-aineiden kaikki jakeet omassa tuotannossaan.

Suomen EU-jäsenyyden mukanaan tuomat toimintaympäristön muutokset ja niihin sopeutuminen vaikuttivat kertomusvuonna edelleen vahvasti viljateollisuuden toimintaedellytyksiin. Myönteisenä piirteenä on ollut erityisesti mallas- ja myllyteollisuuden vientimahdollisuuksien merkittävä laajeneminen. Myös rehuteollisuuden lemmikkieläinruokien vienti kehittyi suotuisasti. Lisääntyneen vientitoiminnan avulla tuotantokapasiteettien käyttöaste on pystytty pitämään suhteellisen korkeana.

Markkinatilanteen muuttumiseen on jouduttu kiinnittämään paljon huomiota toimialoilla, jotka aikaisemmin toimivat suurelta osin rajasuojien turvaamilla markkinoilla. Varsinkin myllyteollisuuden tuotteiden hinnoitteluun on kohdistunut paineita koko muutoskauden ajan. Etenkin vehnäjauhojen hintojen kehitys suhteessa raaka-aineen hintaan on vienyt myllyteollisuuden suoranaisesti kannattavuuskriisiin. Siitä selviytyminen edellyttää tehostamistoimien ohella myös tuotteiden hintatason palauttamista kustannuksia paremmin vastaavalle tasolle.

Vuoden Suomalainen Elintarvike -kilpailun suurkeittösarjan voitti Melian valmistama Pasta Kauramakaroni. Terveystieteiden ominaisuuksiensa ansiosta tuote on herättänyt myös kansainvälistä kiinnostusta.

Kotieläintalouden sopeuttaminen EU:n sisämarkkinoihin on myös kiristänyt kilpailua kaikilla rehumarkkinoinnin osa-alueilla.

Vehnän kuten yleensäkin leipäviljojen laatu on ollut hyvää. Poikkeuksena oli syksyn mallasohra, jonka valkuaispitoisuus pyrki nousemaan liian korkeaksi. Kotimaisen raaka-aineen riittävä saatavuus on tärkeä edellytys Raision viljateollisuuden kilpailukyvyille. Esimerkiksi vehnän käyttö on siinä määrin lisääntynyt, että se on johtanut myös tuontiin. Rukiin osalta omavaraisuus oli vain 50 prosenttia. Myös kotimaisten öljykasvien viljelyn lisäämiseksi jatkettiin ponnisteluja.

MYLLYTEOLLISUUS

Myllyjen kokonaisjauhatus säilyi Suomessa edellisen vuoden tasolla. Raision myllyteollisuus säilytti osuutensa, joten Melian viljaraaka-aineen käyttö oli sama kuin 1996, noin 290 miljoonaa kiloa.

Kotileivonta laski Suomessa seitsemällä prosentilla. Melian toimitukset tälle sektorille vähenivät hieman mutta markkinaosuus vahvistui. Kotileivonnan vahva jauhomerkki Sunnuntai sai tukea muun muassa niistä toimenpiteistä, joita toteutettiin tuotteen 30-vuotisjuhluvuoden takia. Puurohiutaleiden ja pastojen kulutus kasvoi, samoin Melian toimitukset näissä tuoteryhmissä. Suomessa valmistetuista pastoista Melia toimittaa 70 prosenttia.

Suuret leipomoketjut vahvistivat osuuttaan Suomen leipäkaupasta. Tämän kehityksen myötä Melialle tärkeät leipomojauhotoimitukset lisääntyivät. Leipomotoimitusten osuus Melian kokonaisvolyymista oli 45 prosenttia.

Vienti kasvoi viidellä prosentilla ja oli neljäsosa Melian liikevaihdosta. Parhaiten menestyivät pastat, puurohiutaleet ja myslit. Nordic oli tuontiviljatuotteista eniten myyty merkki sekä Pietarissa että Moskovassa.

Hiutaleiden tuotanto keskitettiin kesällä Nokian tehtaalle. Joulukuussa valmistui Raisioon uusi makaronien tuotantolinja, joka kaksinkertaisti kapasiteetin ja antaa näin viennin lisäämiselle uusia mahdollisuuksia. Investointien arvo oli 56 miljoonaa markkaa. Spagetin valmistus siirrettiin Raisiosta AB Kungsörnenille Ruotsiin. Kungsörnen kuuluu Cerealia-konserniin, joka omistaa neljäsosan Melia Oy:n osakkeista.

Raision myllyteollisuudella on meneillään yhteistyössä ulkopuolisten tutkimuslaitosten kanssa useita tutkimus- ja kehityshankkeita. Kohteina ovat muun muassa rukiin ja kauran lajikekysymykset, vehnän kuitu sekä funktionaaliset viljatuotteet.

REHUTEOLLISUUS

Rehuteollisuuden liikevaihto, johon organisaatiojärjestelyjen johdosta sisältyy myös aikaisempi kasviöljyteollisuus-toimiala, kasvoi neljällä prosentilla. Kasvu tuli yksinomaan kasviöljyteollisuudesta, joka jalosti ennätysmäärän, 180 miljoonaa kiloa öljykasvien siemeniä. Kasviöljyteollisuuden liittämällä rehuteollisuuden yhteyteen lasketaan saatavan kustannussäästöjä jo vuonna 1998.

Rehuteollisuuden organisaatiota uudistettiin myös niin, että alueelliset näkökohdat ja yhteistyö jälleenmyyjien kanssa tulevat aikaisempaa korostetummin esiin.

Valkuaisraaka-aineiden hinnat olivat lähes koko vuoden korkeat, mikä heikensi maatilarehujen kannattavuutta. Erityisesti sika- ja siipikarjalouksien sopeutumisen ja kannattavuusongelmat heijastuivat myös rehuteollisuuteen. Kysynnän painopiste siirtyi täysrehuista valkuaistiivisteisiin. Myös lypsykarjan rehuissa puolitiivisteiden ja tiivisteiden käyttö lisääntyi.

Rehuraision kiinnitti yhteistyössä munanpakkaamojen kanssa erityistä huomiota terveysvaikutteisten erikoismunien tuottamiseen. Munien rasvahappokoostumusta kyettiin tarkoituksenmukaisen ruokinnan avulla muuttamaan ravitsemussuosituksen mukaiseen suuntaan. Rasvahappojen optimointia sovellettiin menestyksellisesti myös sianlihan ravitsemuksellisten ominaisuuksien parantamiseen.

Poikkeuksellisen lämpimän kesän johdosta kalantuohtanto laski 20–25 prosenttia edellisestä vuodesta. Tämä vaikutti suoraan kalanrehujen menekkiin.

Raisioon valmistui uusi pastalinja, joka kaksinkertaisti kapasiteetin ja antaa näin viennin lisäämiselle uusia mahdollisuuksia.

Lypsykarjan rehuissa puolitiivisteiden ja tiivisteiden käyttö lisääntyi.

Lemmikkieläinruokien toimitukset kasvoivat 50 prosentilla. Erityisesti menestyivät Rehuraision omat merkkituotteet.

Mallastamon laajennusinvestointiin sisältyy muun muassa jättikokoinen idätyslaari, johon mahtuu 330 000 kiloa ohraa kerralla. Mallastaja Erkka Alikoivisto ottaa näytettä uudessa idättämössä.

Myös ulkomainen kilpailu lisääntyi. Rehuraisio painotti erityisesti kalanrehujensa hyvää laatua ja kykeni kohtuullisesti säilyttämään markkinaosuutensa.

Lemmikkieläinruokien toimitukset kasvoivat 50 prosentilla vuoteen 1996 verrattuna. Markkinointisijoitukset omiin merkkituotteisiin, Baron-koiranruokiin ja Deliss-kissanruokiin toivat merkittävää menestystä etenkin vientimarkkinoilla mutta myös kotimaan maataloustavara-kaupoissa. Tilajien omina, ns. private label -tuotteina myytyjen koiran- ja kissanruokien osuus väheni. Turkiseläinrehuja valmistavan Monäs Feedin tuotanto kasvoi kannattavasti.

Kertomusvuoden alussa nousi keskustelun aiheeksi geeniteknikalla jalostettu soija, jonka käyttöönottoa osa kuluttajista vastusti. Raisio Yhtymä päätti toistaiseksi hankkia yksinomaan muuntelematonta, perinteistä soijapapua. Tätä varten luotiin oma järjestelmä suoraan Yhdysvaltojen viljelijäosuuskunnilta tapahtuvia hankintoja ja kuljetuksia varten. Geenimuunnellun soijan viljelyn yleistymisen tulee kuitenkin jatkossa vaikeuttamaan perinteisen soijan saantia.

Rehuraisiolla on meneillään lukuisia tutkimus- ja kehityshankkeita, joilla tähdätään kotieläintuotannon kannattavuuden parantamiseen, ravinteiden hyväksikäytön tehostamiseen ja kotieläintuotteiden laadun kohentamiseen. Hankkeet toteutetaan yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa.

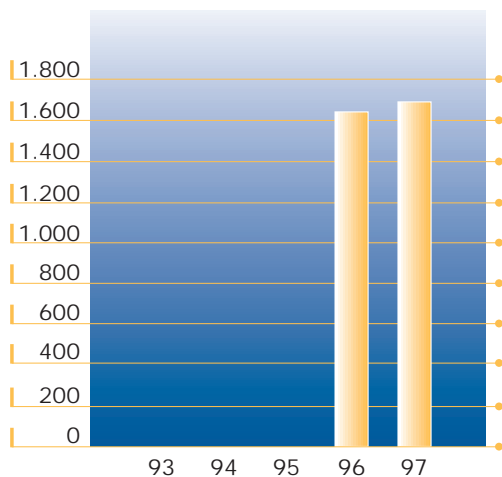
MALLASTEOLLISUUS

Sekä EU:n sisämarkkinoilla että maailmanmarkkinoilla oli mallasohran ylitarjontaa, mikä johti mallasohran ja edelleen maltaiden hintojen laskuun. Samanaikaisesti maailmalla rakennettiin lisää mallastuskapasiteettia, mikä osaltaan yhä lisäsi maltaiden ylitarjontaa ja kiristi kilpailua. Ylikapasiteetti on tosin jonkin verran purkautumassa, sillä heikoimpia mallastamoja on suljettu.

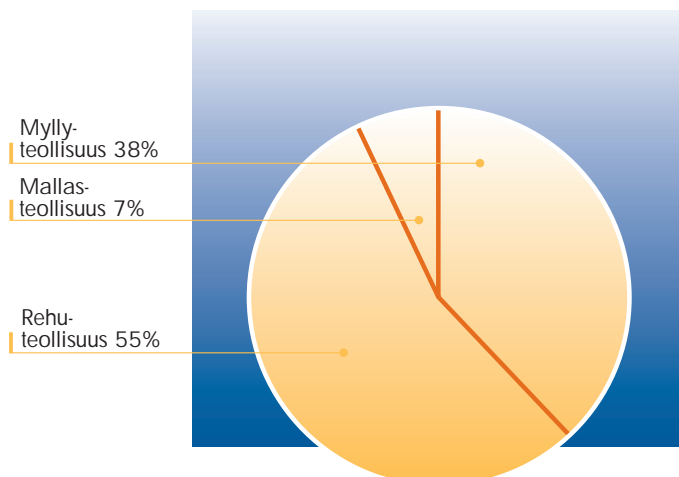
Suomalaisen maltaan kauppa kävi hyvin, mutta hintamarginaalit jäivät vaatimattomiksi. Raision mallasteollisuus toimitti 63 miljoonaa kiloa maltaita, mistä noin 70 prosenttia meni vientiin. Vientiä oli sekä EU:n sisäkauppana Skotlantiin ja Ruotsiin että kolmansiin maihin Venäjälle, Venezuelaan, Brasiliaan ja Norjaan. Erityisesti vienti Venäjälle kasvoi ja edusti noin puolta koko viennistä. Kotimaan toimitukset säilyivät suurin piirtein ennallaan.

Raision mallasteollisuudelle vuosi 1997 oli ennen muuta rakentamisen vuosi. Tällöin saatiin valmiiksi kolmessa vaiheessa toteutettu laajennusinvestointi. Vuonna 1996 valmistui ensimmäinen vaihe, jolla tuotantokapasiteetti nostettiin 50 miljoonasta mallaskilosta 70 miljoonaan kiloon vuodessa. Kertomusvuonna suoritetuilla 68 miljoonan markan lisäinvestoinneilla tuotantomahdollisuuksia kasvatettiin edelleen kahdessa vaiheessa 105 miljoonaan kiloon vuodessa. Uusin investointi sisältää jättikokoisen 330 000 kilon idätyslaarin sekä lisäksi kuivurin, kaksi likolinjaa ja lastausaseman, joka pystyy käsittelemään 200 000 kiloa maltaita tunnissa. Vanhat idätyslaarit modernisoitiin. Raision mallastamo on nyt kapasiteetiltaan Pohjois-Euroopan suurin tuotantoyksikkö alallaan. Laajennettu tuotantokapasiteetti on vuoden 1998 osalta lähes kokonaan myyty.

Viljateollisuuden liikevaihto, milj. mk

Liikevaihdon jakautuma

KEMIANTEOLLISUUS

Raision kemianteollisuus on keskittynyt palvelemaan kasvavaa sellu- ja paperiteollisuutta laajalla tuotevalikoimalla kaikilla merkittävillä paperintuotannon alueilla maailmassa. Raisio Chemicalsin asema on erityisen hyvä Suomessa ja Pohjoismaissa mutta sen markkinaosuus on edelleen vahvistunut myös muualla Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa. Vuonna 1997 Raisio Chemicals eteni myös Etelä-Amerikassa ja Kaukoidässä hankkimalla omistukseensa tai perustamalla tytäryhtiöitä.

Vuosi 1997 alkoi paperiteollisuudessa lievän optimismin merkeissä. Edellisenä vuonna tuotantolaitoksia oli seisotettu ja ylisuuria sellu- ja paperivarastoja purettu. Käyntiaste paranikin kertomusvuonna merkittävästi ja oli Suomessa hyvällä, keskimäärin 94 prosentin tasolla. Tämä kehitys sekä uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto vaikuttivat myönteisesti myös paperikemikaalien kulutukseen.

Loppuvuonna Aasiassa syntynyt talouskriisi vaikuttaa kuitenkin monella tavalla maailman talouteen. Sen seurauksena alkuvuoden optimismi sellu- ja paperiteollisuuden piirissä on vaihtunut epävarmuudeksi tulevasta kehityksestä.

Metsäteollisuuden piirissä toteutetut toimialajärjestelyt ja yrityskaupat jatkuivat niin Euroopassa kuin muuallakin. Aikaisemmin melko hajautuneessa ja alueellisessa paperiteollisuudessa tapahtui selvää keskittymistä, minkä uskotaan jatkuvan vielä lähivuosinakin, osin myös Aasian talouskriisin kiihdyttämänä. Vastaavasti kemianteollisuudessa tapahtuu keskittymistä ja yritys-koon kasvattamista. Tällä pyritään vahvistamaan kykyä palvella yhä suurempia asiakkaita yhä laajalaisemmin.

Raision kemianteollisuuden liikevaihto kasvoi 13 prosentilla 1,6 miljardiin markkaan. Liikevaihdosta 56 prosenttia syntyi Pohjois-Euroopassa, 25 prosenttia muualla Euroopassa, 16 prosenttia Pohjois- ja Etelä-Amerikassa sekä noin kolme prosenttia Aasiassa.

TÄRKKELYKSET

Tärkkelyssideaineita toimitettiin maailmanlaajuisesti yhteensä 194 miljoonaa kiloa, mikä on 28 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Raisio Chemicals tytäryhtiöineen on yksi maailman johtavista kationisten tärkkelysten toimittajista. Kationisia tärkkelyksiä valmistetaan kahdessa tehtaassa Suomessa sekä Belgiassa, Yhdysvalloissa ja Indonesiassa. Indonesiassa toimivan P.T. Budi Raisio Internationalin tehtaan kapasiteetti laajennettiin kolminkertaiseksi. Laajennus otettiin käyttöön elokuun lopussa.

Kationisointikemikaaleja valmistavan Mietoisten tehtaan kapasiteetti laajennettiin kaksinkertaiseksi. Tehtaan tuotanto ei aikaisemmin riittänyt edes Raisio Chemicalsin Suomen tarpeisiin. Laajennus valmistui tammikuun lopussa 1998, jonka jälkeen voidaan aloittaa toimitukset myös yhtymän ulkomaisille tehtaille.

Raision perunatärkkelystehtaat jalostivat satokaudella 1997 perunaa 192 miljoonaa kiloa ja viljatärkkelystehtas puolestaan 78 miljoonaa kiloa kotimaista vehnää kertomusvuoden aikana. Lisäksi ostettiin eri puolilta maailmaa edelleen jalostettavaksi yli 58 miljoonaa kiloa vilja-, peruna- ja tapiokatärkkelystä.

PÄÄLLYSTYSKEMIKAALIT

Päällystyskemikaaleihin liittyvä liiketoiminta painottuu Pohjoismaihin ja etenkin Suomeen, missä paperiteollisuus on viime vuosina lisännyt päällystetyn paperin valmistuskapasiteettiaan. Kun lisäksi UPM-Kymmene Oyj:n Rauman uusi paperikone käynnistyy 1998, on Suomi lateksien kuluttajana Euroopan kärkisijalla. Kokonaiskäyttö nousee yli 300 miljoonaan kiloon vuodessa.

Raisio Chemicals toimitti latekseja 80 miljoonaa kiloa, mikä oli 13 prosenttia enemmän kuin 1996. Kovan kilpailun takia hinnat laskivat selvästi, joten vastaava liikevaihdon kasvu jäi vähäisemmäksi.

Kationisointikemikaaleja valmistavan Mietoisten tehtaan laajennus valmistui tammikuussa 1998. Kuvassa ovat paikallispäällikkö Yrjö Lundell (vasemmalla) ja prosessimies Jukka Järvinen.

Päällystysteknologian keskuksessa (CTC) kehitystyö jatkui viireinä. Kuvassa on koneenhoitaja Rami Laaksonen.

Laboratoriokalenterilla jäljitellään paperiin tuotanto-olosuhteissa saatavaa kiiltoa ja sileyttä. Työssä on laborantti Eveliina Hopeanaula.

Laborantti Virpi Tuominen työskentelee elektronimikroskoopilla (SEM/EDXRF), jota käytetään muun muassa paperin pinnan tutkimiseen.

HYDROFOBILIIMAT

Hydrofobiliimojen ryhmän päätuotteet ovat neutraaliliimadispersioita, erilaisia hartsiliimoja sekä polymeerisiä hydrofobiliimoja. Raisio Chemicals on nopeasti laajentanut tämän tuoteryhmän liiketoimintaansa sekä Euroopassa, Pohjois-Amerikassa että Kaukoidässä. Kertomusvuonna tehtiin kolme alaan liittyvää yrityshankintaa.

Maaliskuussa Raisio Chemicals osti 51 prosentin osake-enemmistön espanjalaisesta hartsii- ja neutraaliliimoja valmistavasta tehtaasta, joka kaupan jälkeen jatkaa toimintaansa nimellä Raisio Echeveste S.A. Lokakuussa ostettiin 50 prosentin osuus indonesialaisesta P.T. Intercipta Kimia Pratama -yhtiöstä. Yritys valmistaa ja markkinoi hartsiliimoja ja AKD-pohjaisia neutraaliliimoja Indonesian ja Malesian paperiteollisuudelle. Vuoden lopussa hankittiin saksalaisen Pelzer & Röhrlich GmbH & Co. KG:n koko osakekanta. Yhtiö toimii Mainzissa ja sen päätuotteet ovat niinikään hartsiliimoja, joita se toimittaa Saksan paperiteollisuudelle.

KIERRÄTYSKEMIKAALIT

Raisio Chemicals on erittäin merkittävä kierrätyskemikaalien toimittaja etenkin Pohjoismaissa ja Kanadassa. Toiminta on laajenemassa Yhdysvalloissa, Etelä-Amerikassa, Euroopassa ja Kaukoidässä.

Kierrätyskemikaalien tuoteryhmään kuuluu laaja valikoima kemikaaleja, joita käytetään sellu- ja paperiteollisuudessa kuidun tai veden kierrätyksen yhteydessä. Merkittävimpiä tuotteita ovat kationiset polymeerit Raifix, Raibond ja Raifloc, siustauskemikaalit, antrakininidispersiot, vaahdonestoaineet, PAC-tuotteet (polyalumiinikloridi) ja synteettiset emulsiopolymeerit.

Raifix-polymeerien ripeästi kasvaneen menekin takia Raisiossa toimivan tehtaan kapasiteetti on ollut täysin käytössä. Loppuvuonna käynnistettiin Raibond-polymeerien valmistus Anjalankosken tehtaalla, jonne valmistuu uusi linja näille tuotteille maaliskuussa 1998. Kationisten polymeerien valmistus päätettiin aloittaa myös Raisio Inc.:n tehtaalla Pennsylvaniassa Yhdysvalloissa sekä Raisio Belgium N.V.:n tehtaalla Belgiassa. Tuotantolinjat valmistuvat alkuvuodesta 1998.

Pelzer & Röhrlichin hartsiliimatehtaan pääraaka-aine on balsamihartsii.

ETELÄ-AMERIKA

Sekä Raisio Chile S.A.:ssa että Raisio Chemicals Mexico S.A. de C.V.:ssä nostettiin omistusosuus 51 prosenttiin. Etelä-Amerikkaan perustettiin myös kaksi uutta myyntiyhtiötä, joissa Raisio Chemicalsin osuus on niinikään 51 prosenttia. Nämä ovat Raisio Chemicals Argentina S.A. Argentiinassa sekä Raisio Quimica Andina S.A. Kolumbiassa.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Ympäristötekniikkaan erikoistuneiden Raisio Engineeringin ja Raisio Flootekin liiketoiminnassa painottuivat uusi membraanitekniikka sekä paperiteollisuuden kiertovesien ja pigmenttipäälystyksen pesu- ja huuhteluvesien puhdistaminen.

Paperikoneiden prosessinhallintaan tarkoitettujen WIC-analysaattori-järjestelmien liiketoiminta ei edistynyt suunnitellulla tavalla. Yksi WIC 100 -järjestelmä myytiin Ranskaan. Vuoden aikana kehitettiin hinnaltaan edullisempi WIC Compact -järjestelmä, joka tulee myyntiin keväällä 1998. Näitä aikaisempaa pienempiä järjestelmiä arvioidaan myytävän useita vuoden 1998 aikana.

Nestekromatografi on keskeinen tutkimuslaite tuotekehitystä tukevassa analytiikassa. Työssä on laborantti Liisa Korpela.

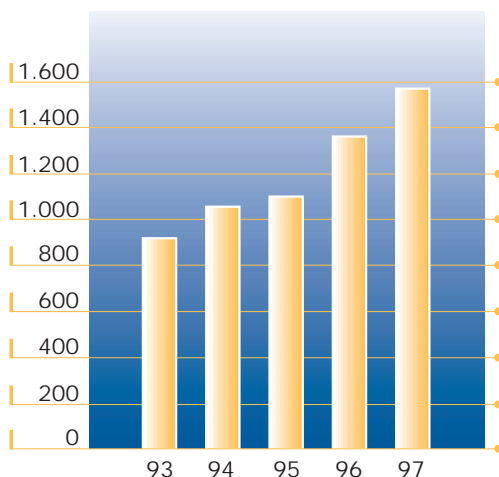
TUTKIMUS JA KEHITYS

Tutkimus- ja kehitystoiminta jatkui vireänä Raisiossa sijaitsevilla tutkimus- ja kehityskeskoksissa (R & D Center), paperiteknologian keskuksessa (PTC) ja päälylystysteknologian keskuksessa (CTC), samoin teknisissä palvelukeskuksissa Blackburnissa Englannissa ja Burlingtonissa Kanadassa. Viimeksimainittuun keskitettiin Raisio Chemicalsin kaikki Pohjois-Amerikan laboratoriot. Loppuvuonna saatiin Raisiossa käyttöön Raisio Chemicalsin ja Benecol-liiketoiminnan yhteiset laboratoriot, mikä laajensi R & D Centerin tilat kaksinkertaisiksi. Patenttihakemusten määrä lisääntyi kertomusvuonna merkittävästi.

Kehityspäällikkö Maisa Kantola tarkastelee koepastalla päälylystettyä paperia päälylystysteknologian keskuksessa.

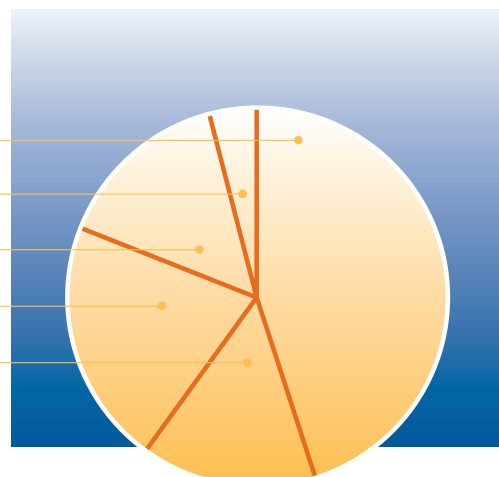

Kemianteollisuuden liikevaihto, milj. mk

Liikevaihdon jakautuma

Tärkkelys-
tuotteet 45%
Ympäristö-
tekniikka 4%
Kierrätys-
kemikaalit 15%
Hydrofobi-
liimat 21%
Päälylystys-
kemikaalit 15%

PÖRSSI- JA LEHDISTÖTIEDOTTEITA

- 3.1.** Ensimmäinen Benecol-stanoliesteritehdas oli otettu käyttöön Raisiossa. Tuotannon arvioitiin kattavan Suomen tarpeen ja riittävän myös viennin aloittamiseen.
- 29.1.** Rehuraisio Oy tiedotti Lihateollisuuden Tutkimuskeskuksen kanssa tekemästään selvityksestä, joka koski sikojen ruokinnan vaikutusta silavan rasvahappokoostumukseen.
- 13.2.** Vuoden 1996 tilinpäätöksen ennakkotiedot julkistettiin. Liikevaihto kasvoi 22 prosentilla 3 928 miljoonaan markkaan ja tulos ennen satunnaiseriä 18 prosentilla 166 miljoonaan markkaan. Tulos osaketta kohti oli 6,13 markkaa.
- 19.2.** Kaksi erää hernekeittoa vedettiin markkinoilta tölkeissä havaitun saumausvirheen takia.
- 21.2.** Rehuraisio Oy tiedotti Maatalouden tutkimuskeskuksen kanssa tekemästään tutkimuksesta, joka vahvisti käsitystä suomalaisen viljan puhtaudesta.
- 25.2.** Virallinen tilinpäätöstiedote vahvisti 13.2. annetut ennakkotiedot. Hallitus esitti osingoksi 2,00 markkaa osakkeelta. Ehdotettu osinko oli 32,6 prosenttia tuloksesta.
- 27.2.** Raisio Engineering Oy myi prosessitekniikan liiketoimintansa uudelle perustettavalle yhtiölle (Statech Engineering Oy), johon se tuli vähemmistöosakkaaksi.
- 6.3.** Hampuriin perustettiin Emsland-Raisio Chemie GmbH -markkinointiyhtiö, jonka osakepääomasta Raisio Chemicals Oy omistaa 51 prosenttia ja saksalainen Emsland-Stärke GmbH 49 prosenttia.
- Melia Oy ilmoitti investoivansa Raisioon toisen makaronien valmistuslinjan ja keskittävänsä viljahiuatuleiden tuotannon yhtiön Nokian tehtaalle.
- 14.3.** UPM-Kymmene Oy:n kanssa tehtiin esisopimus yhteisyrityksen, Sterol Technologies Oy:n perustamisesta. Yritys tulee kehittämään steroleiden erotusmenetelmiä ja markkinoimaan niitä metsäteollisuudelle. Raision Tehtaat Oy Ab:n osuus osakekannasta tuli olemaan 65 prosenttia.
- 25.3.** Raisio Chemicals Oy osti 51 prosentin osake-enemmistön espanjalaisesta yhtiöstä Echeveste Resinatos S.A.:sta. Yhtiön nimeksi muutettiin Raisio Echeveste S.A. Yhtiö valmistaa hartsiliimoja paperiteollisuudelle.
- 14.4.** Rehuraisio Oy tiedotti Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa suorite- tuista kokeista, joilla selvitettiin kirjolohien ruokinnan vaikutusta ympäristö- kuormitukseen.
- 17.4.** Raision Tehtaat Oy Ab:n varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden. Osingoksi päätettiin 2,00 markkaa osakkeelta. Hallitukselle myönnettiin valtuudet 10 miljoonan markan osakeantiin tai vastaa- vaan osakepääoman korotukseen johtavien vaihtovelkakirja- tai optiolainojen ottamiseen. Yhtiö päätettiin (ensimmäinen käsittely) muuttaa uudistetun osakeyh- tiölain tarkoittamaksi julkiseksi osakeyhtiöksi ja sen nimeksi päätettiin Raisio Yhtymä Oyj, ruotsiksi Raisiokoncernen Abp ja englanniksi Raisio Group plc.
- 21.5.** Viljaa jalostavat toimialat yhdistettiin 1.6.1997 lähtien Viljateollisuus-nimiseksi liiketoimintaryhmäksi. Benecol-liiketoiminnan kasvuun varauduttiin perustamalla erillinen Benecol-liiketoimintaryhmä.
- 9.6.** Mietoisten hienokemikaalitehtaan laajennushanketta vastaan tehdyt valitukset oli kaikki hylätty eri oikeusasteissa. Rakentaminen saattoi alkaa.
- 12.6.** Tammi-huhtikuun osavuositulos julkistettiin. Liikevaihto oli 1 542 miljoonaa markkaa (1996: 1 194 Mmk). Tulos ennen satunnaiseriä oli 69 miljoonaa markkaa (1996: 38 Mmk). Tulos osaketta kohti oli 2,68 mk (1996: 1,25 mk).
- 13.6.** Ranskalaisen Les Dérivés Résiniques et Terpénigues'in (DRT) kanssa tehtiin kasvisterolin hankintaa koskeva aiesopimus. Yhdysvaltoihin mahdollisesti raken- nettavan stanoliesteritehtaan tekninen esisuunnittelu käynnistettiin.
- 16.6.** Ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi toisessa käsittelyssä yhtiöjärjestykseen tehtävät muutokset.

Raisio Yhtymän ensimmäinen Capital Markets Day, analyytikoille tarkoitettu kansainvälinen informaatiopäivä järjestettiin 13.6.1997. Prosessikehityspäällikkö Harry Rask esitteli margariinitehdasta.

13.6.1997

- 3.7.** Rehuraisio Oy tiedotti saamastaan ISO 14001 -ympäristösertifikaatista. Rehuseosten turhan korkeita raakavalkuaispitoisuuksia laskemalla on kyetty vähentämään sikojen ja siipikarjan typpipäästöjä. Rehunkuljetusautojen ja rehuteollisuuden trukkien hydraulikkaöljyksi otettiin rypsiöljystä valmistettu BioSafe.
- 15.7.** Amerikkalaisen Johnson & Johnson -konserniin kuuluvan McNeil Consumer Products Company'n kanssa sovittiin lisenssistä, joka antaa McNeilille yksinoikeuden käyttää Raision valmistamaa Benecol-stanoliesteriä Pohjois-Amerikan markkinoille tuotavissa tuotteissa.
- 12.8.** Raision mallastamolaajennuksen rakennustyö oli valmistumassa. Koko hankkeen arvioitiin olevan käyttökunnossa vuoden vaihteessa. Kapasiteetti nousee laajennuksen ansiosta 50 prosentilla eli 70 miljoonasta kilosta 105 miljoonaan kiloon maltaita vuodessa.
- 19.8.** Yhdysvaltojen kilpailuviranomaiset hyväksyivät Raisio Yhtymän ja McNeil Consumer Products Company'n yhteistyösopimuksen. Lopullinen sopimus ranskalaisen DRT:n sterolituotannon laajentamisesta allekirjoitettiin.
- 27.8.** Amerikkalaisen Westvaco Corporation'in kanssa tehtiin aiesopimus, jonka tarkoituksena on tutkia kasvisterolin tuottamista Amerikassa.
- 2.9.** Raisio ilmoitti tuovansa ruotsalaisen tytäryhtiönsä Carlshamn Mejeri AB:n valmistamat jäätelöt myös Suomen markkinoille.
- 10.10.** Raisio Chemicals Oy osti 50 prosentin osuuden Indonesiassa toimivasta, paperiteollisuuden hydrofobiliimoja valmistavasta P.T. Intercipta Kimia Pratama -yhtiöstä.
- 15.10.** Tammi-elokuun osavuosikatsaus julkistettiin. Liikevaihto oli 3 171 miljoonaa markkaa (1996: 2 476 Mmk). Tulos ennen satunnaiseriä oli 166 miljoonaa markkaa (1996: 92 Mmk). Tulos osaketta kohti oli 7,24 mk (1996: 3,51 mk).
- 28.10.** Organisaation uudistus julkistettiin. Pääjohtajan alaisina toimivat 1.12.1997 alkaen margariiniteollisuus, viljateollisuus, kemianteollisuus, Benecol-liiketoimintaryhmä, hallintoryhmä ja talousryhmä.
- 30.10.** Sterol Technologies Oy ilmoitti rakentavansa UPM-Kymmene Kaukaan tehtaan yhteyteen tuotantomittakaavaa olevan sterolien talteenoton koeysikön.
- 26.11.** Johnson & Johnsonin kanssa tehtiin aiesopimus, jonka tarkoituksena on laajentaa kesällä tehty Benecol-yhteistyösopimus kattamaan lähes koko maailman. Eurooppa ja Japani nousevat Yhdysvaltojen rinnalle Benecol-tuotteiden päämarkkina-alueina.

Chileläisen Härting S.A.:n kanssa tehtiin sopimus yhteisyrityksen, Detsa S.A.:n perustamisesta. Detsa tulee rakentamaan raakasteroleita valmistavan tehtaan. Raisio omistaa yhteisyrityksestä 49 prosenttia.

Yhdysvaltoihin, South Carolinaan rakennetaan stanoliesteritehdas, joka arvioidaan saatavan käyttöön alkuvuodesta 1999.

Benecol-liiketoiminta keskitetään Raisio Yhtymä Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle Raisio Benecol Oy:lle.

- 2.12.** Raisio Chemicals Oy osti saksalaisen hartsiliimoja valmistavan Pelzer & Röhr GmbH & Co. KG:n koko osakekannan.

15.7.1997

10.10.1997

2.12.1997

HALLINTONEUVOSTO

Erovuorossa	
Toivo T. Pohjala , 66 agronomi, Harjavalta, puheenjohtaja vuoden 1997 ajan ja jäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti	Erkki Haavisto , 29 agronomi, maanviljelijä, Raisio jäsen 17.4.1997 alkaen 1998
Vesa Lammela , 56 kauppaneuvos, toimitusjohtaja, Kiukainen, puheenjohtaja vuodesta 1998 ja jäsen vuodesta 1996 1998	Matti Hakala , 58 agronomi, maanviljelijä, Orimattila jäsen vuodesta 1987 2000
Ola Rosendahl , 58 agronomi, kansanedustaja, Pernaja, varapuheenjohtaja vuodesta 1988 ja jäsen vuodesta 1987 1999	Anders af Heurlin , 46 agronomi, maanviljelijä, Parainen jäsen vuodesta 1987 1998
Juhani Ali-Melkkilä , 65 maanviljelijä, Perniö jäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti	Mikael Holmberg , 36 agrologi, maanviljelijä, Nauvo jäsen vuodesta 1998 2000
Hannu Auranen , 61 kunnallisneuvos, maanviljelijä, Karainen jäsen vuodesta 1987 1998	Esa Härmälä , 43 agronomi, MTK:n johtokunnan puheenjohtaja, Helsinki jäsen vuodesta 1996 1999
Juhani Enkovaara , 52 kauppat. maisteri, toimitusjohtaja, Helsinki jäsen vuodesta 1996 1998	Juhani Immala , 62 maanviljelijä, Askainen jäsen vuodesta 1987 1999
Risto Ervelä , 47 valtiotieteen maisteri, toiminnanjohtaja, Sauvo jäsen vuodesta 1991 1999	Timo Järvilahti , 54 agronomi, kansanedustaja, maanviljelijä, Halikko jäsen vuodesta 1987 1999
	Juho Koivisto , 53 maanviljelijä, Kurikka jäsen vuodesta 1987 1998
	Taisto Korkeaoja , 57 maanviljelijä, Kokemäki jäsen vuodesta 1992 2000
	Erkki S. Koskinen , 51 kauppias, Virrat jäsen vuodesta 1996 1998
	Albert Käiväräinen , 57 maanviljelijä, Mynämäki jäsen vuodesta 1987 1999
	Hans Langh , 48 maanviljelijä, toimitusjohtaja, Piikkiö jäsen vuodesta 1990 1998
	Antti Lithovius , 48 maanviljelijä, Lumijoki jäsen vuodesta 1994 1999
	Erkki Myllymäki , 66 maanviljelijä, Raisio jäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti
	Paavo Myllymäki , 40 toiminnanjohtaja, maanviljelijä, Mietoinen jäsen vuodesta 1998 2000
	Teemu Olli , 48 maanviljelijä, Nousiainen jäsen vuodesta 1987 2000
	Pekka Raipala , 51 agronomi, maanviljelijä, Hämeenkyrö jäsen vuodesta 1987 1998
	Juha Saura , 47 lentokapteeni, maanviljelijä, Pöytyä jäsen vuodesta 1998 2000
	Nils-Erik Segersven , 61 agrologi, maanviljelijä, Kemiö jäsen vuodesta 1994 1999
	Ilmo Seppälä , 60 kunnallisneuvos, Valkeala jäsen vuodesta 1996 1998
	Tuula Tallskog , 51 hum. kand., emäntä, Pertteli jäsen vuodesta 1998 2000
	Johan Taube , 47 agrologi, maanviljelijä, Tenhola jäsen vuodesta 1987 2000
	Juhani Torkkomäki , 58 maanviljelijä, Somero jäsen vuodesta 1987 2000
	Jukka Tuori , 49 agronomi, maanviljelijä, Huittinen jäsen vuodesta 1998 2000
	Simo Vaismaa , 55 agrologi, toiminnanjohtaja, Isokyrö jäsen vuodesta 1991 1999
	Bo Åberg , 67 kunnallisneuvos, agrologi, Nauvo jäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti

HALLITUS

Heikki Haavisto , 62 agronomi, Raisio puheenjohtaja 27.1.1997 alkaen ja jäsen vuodesta 1997	Kaarlo Pettilä , 56 agronomi, maanviljelijä, Salo jäsen vuodesta 1992	Varajäsenet	Kauko Mannerjärvi , 40 kauppat. maisteri, talousjohtaja varajäsen vuodesta 1998
Matti Linnainmaa , 57 kauppaneuvos, ekonomi, Pori varapuheenjohtaja 27.1.1997 alkaen ja jäsen vuodesta 1995	Matti Salminen , 56 vuorineuvos, ekonomi, Turku jäsen vuodesta 1992	Anssi Aapola , 46 agronomi, viljateollisuuden johtaja varajäsen vuodesta 1991	Jukka Mäki , 62 kauppaneuvos, ekonomi varajäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti
Arto Lampinen , 65 varatuomari, Turku jäsen vuodesta 1996	Arimo Uusitalo , 55 agronomi, maanviljelijä, Kiikala jäsen vuodesta 1991	Tor Bergman , 49 diplomi-insinööri, kemianteollisuuden ja Benecol-liiketoiminnan johtaja, pääjohtajan varamies varajäsen vuodesta 1991	Tarja Mäkinen , 48 oikeustieteen kandidaatti, lakimies varajäsen vuodesta 1995 31.12.1997 asti
Kaj Lönnroth , 61 kunnallisneuvos, agrologi, Kemiö jäsen vuodesta 1987	Pertti Vuola , 62 kunnallisneuvos, maanviljelijä, Mietoinen jäsen vuodesta 1987	Pentti Heikonen , 62 teollisuusneuvos, ekonomi varajäsen vuodesta 1987 31.12.1997 asti	Hannu Suominen , 51 ekonomi, hallintojohtaja varajäsen vuodesta 1987
		Kari Jokinen , 49 diplomi-insinööri, margariiniteollisuuden johtaja varajäsen vuodesta 1998	Simo Tuikka , 56 johtaja varajäsen vuodesta 1992 31.12.1997 asti

TILINTARKASTAJAT

Thor Nyroos diplomiekonomi KHT, Turku	Varatilintarkastajat
Esa Kailiala kauppat. maisteri KHT, Lieto	Pertti Keskinen kauppat. maisteri KHT, Turku
	Pekka Pajamo kauppat. maisteri KHT, Raisio

ORGANISAATIO

PÄÄJOHTAJA
Matti Salminen
56, vuorineuvos, ekonomi

MARGARIINITEOLLISUUS
Kari Jokinen
49, diplomi-insinööri

VILJATEOLLISUUS
Anssi Aapola
46, agronomi

KEMIANTEOLLISUUS
Tor Bergman
49, diplomi-insinööri,
pääjohtajan varamies

RAISION MARGARIINI
Uolevi Nummela

CARLSHAMN MEJERI AB
Håkan Johnsson

RAISIO POLSKA Sp. z o.o.
Risto Heiskanen

MELIA OY
Teemu Järvinen

MAATALOUSRYHMÄ
Eero Nurminen

REHURAIKIO OY
Ilmo Aronen

MALLASTEOLLISUUS
Hannu Maunula

RAISIO CHEMICALS OY
Kai Hannus

TÄRKKELYKSET, Suomi
Martti Söderström

TALOUSSHALLINTO
Jari Lehmusvaara

HYDROFILIIMAT, Suomi
Claes Zetter

SKANDINAVIA
Tom Kronlöf

PÄÄLLYSTYSKEMIKAALIT, Suomi
Lauri Jämsén

EUROOPPA
Peter C. R. Street

KIERRÄTYSKEMIKAALIT, Suomi
Tapio Vihervaara

AMERIikka
Alan Whitehead

YMPÄRISTÖTEKNIikka
Mats Christensson

KAUKOITÄ
Esko Sarkki

BENECOL-LIIKETOIMINTA
Tor Bergman

RAISIO BENECOL OY
Jukka Kaitaranta

HALLINTORYHMÄ
Hannu Suominen
51, ekonomi

LIKETOIMINNAN KEHITYS
Hannu Suominen

RUOKAPERUNATEOLLISUUS
Jukka Hillukkala

TALOUSRYHMÄ
Kauko Mannerjärvi
40, kauppat. maisteri

FOODIE OY
Jukka Rahunen

YHTEYSTIETOJA

KONSERNI

RAISIO YHTYMÄ OYJ

Pääkonttori
Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2315

Helsingin konttori
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki
(09) 177 667
Fax (09) 608 714

MARGARIINITEOLLISUUS

Raisio Yhtymä Oyj
Raision Margariini
Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2093

Carlshamn Mejeri AB
Västra Kajen
S-374 82 Karlshamn, Sverige
+46 454 82 500
Fax +46 454 752 077

Raisio Polska Foods Sp. z o.o.

Myynti
ul. Sienna 64
PL-00-820 Warsaw, Poland
+48 22 620 3494
Fax +48 22 620 2903

Tehdas
ul. Jagodne 1
PL-05-480 Karczew, Poland
+48 22 780 9291
Fax +48 22 780 9270

Raisio Nordic Eesti AS
Roosikrantsi 10 A-4
EE-0001 Tallinn, Eesti
Puh. ja fax +372 6 314 306

VILJATEOLLISUUS

Raisio Yhtymä Oyj
Mallasteollisuus
Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2904

MELIA OY

Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2201

Nokian tehdas
Rounionkatu 55
PL 9, 37101 Nokia
(03) 282 8111
Fax (03) 341 0631

Hämeenlinnan tehdas
Keksikatu 2-4
PL 509, 13111 Hämeenlinna
(03) 626 31
Fax (03) 626 3250

REHURAIISIO OY

Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2137

Anjalankosken tehdas
Teollisuustie 8
46400 Kaipiainen
(05) 812 7121
Fax (05) 331 390

Hämeenlinnan tehdas
Myllärinkatu 3
PL 510, 13111 Hämeenlinna
(03) 610 71
Fax (03) 610 7389

Oulun tehdas
Siilotie
PL 68, 90501 Oulu
(08) 550 4711
Fax (08) 550 4700

Kimo Food
66810 Kimo (Oravainen)
(06) 384 0300
Fax (06) 384 0299

Monäs Feed Oy Ab
Monäsvägen 442
66970 Hirvlax (Uusikaarlepyy)
(06) 768 8100
Fax (06) 764 6121

KEMIANTEOLLISUUS

Raisio Yhtymä Oyj
Viljatärkkelysteollisuus
Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2940

Raisio Yhtymä Oyj
Perunatärkkelysteollisuus
PL 28, 32801 Kokemäki
(02) 546 0411
Fax (02) 546 0537

Lapuan Peruna Oy
Simpsonitie 682, 62100 Lapua
(06) 433 6500
Fax (06) 433 6501

RAISIO CHEMICALS OY

Raisionkaari 60
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2793

Paperikemian tehdas
Siilotie 5
46400 Kaipiainen (Anjalankoski)
(05) 812 7151
Fax (05) 331 377

Hienokemikaalitehdas
Kaskistentie 9
23120 Mietoinen
(02) 437 0400
Fax (02) 437 0444

Oy Kationi Ab
Simpsonitie 682, 62100 Lapua
(06) 433 6600
Fax (06) 433 6601

Oy Raisional Ab
Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2456

Tehdas
Siilotie 7
46400 Kaipiainen (Anjalankoski)
(05) 812 7131
Fax (05) 331 282

Raision Lateksi Oy
Tärkkelystie 4
46400 Kaipiainen (Anjalankoski)
(05) 812 7141
Fax (05) 331 359

Raisio Engineering Oy
Raisionkaari 60
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2198

Skandinavia

Raisio Svenska AB
 Otterhällgatan 4
 Box 2211
 S-403 14 Göteborg, Sverige
 +46 31 774 0620
 Fax +46 31 774 0601

Raisio Flootek (Flootek AB)
 Murmangatan 126 D
 S-212 25 Malmö, Sverige
 +46 40 680 5550
 Fax +46 40 930 190

Eurooppa

Raisio Chemicals UK Ltd
 Sett End Road
 Shadsworth Industrial Estate
 GB-Blackburn Lancs BB1 2NW
 Great Britain
 +44 1254 679 711
 Fax +44 1254 662 310

Emsland-Raisio Chemie GmbH
 Ballindamm 38
 D-20095 Hamburg, Deutschland
 +49 40 3256 760
 Fax +49 40 3256 7611

Pelzer & Röhrl GmbH & Co. KG
 Oppenheimer Strasse 104
 D-55130 Mainz-Laubenheim,
 Deutschland
 +49 6131 860 42
 Fax +49 6131 88 23 96

Raisio Belgium N.V.
 Albert I -laan 78
 B-8630 Veurne, Belgium
 +32 58 315 809
 Fax +32 58 315 822

Raisio France S.A.
 c/o SNPE
 Chemin de la Loge
 F-31078 Toulouse Cedex 4, France
 +33 5 6225 7280
 Fax +33 5 6225 7281

Paperion Chimie S.A.
 Zone Industrielle
 F-89930 Gron, Sens, France
 +33 386 652 525
 Fax +33 386 644 805

Raisio Echeveste S.A.
 Avd. San Sebastian, 11
 E-20400 Tolosa, Spain
 +34 43 651 982
 Fax +34 43 654 201

Raisio Chemicals Italia S.R.L.
 Via Morozzo 27
 I-12040 Sant'Albano Stura, Italia
 +39 172 658 260
 Fax +39 172 658 305

**Raisio Portugal -
 Produtos Quimicos, Lda**
 Rio-Noqueira
 P-4470 Noqueira Mai, Portugal
 +351 2 960 0166
 Fax +351 2 960 2652

Amerikka

Raisio Chemicals Canada Inc.
 Suite 1550
 1200 West 73rd Avenue
 Vancouver, B.C. V6P 6G5, Canada
 +1 604 264 9799
 Fax +1 604 264 0252

5515 North Service Road, 1st floor
 Burlington, Ontario L7L 6G4,
 Canada
 +1 905 331 0950
 Fax +1 905 331 0943

Raisio Chemicals Northwest Inc.
 Suite # 235
 5285 SW Meadows Road,
 Lake Oswego, Oregon 97035, U.S.A.
 +1 503 620 7121
 Fax +1 503 620 6515

Raisio Inc.
 P.O. Box 347
 Berwick, PA 18603, U.S.A.
 +1 717 752 6969
 Fax +1 717 752 2982

**Raisio Chemicals México,
 S.A. de C.V.**
 Calzada de las Armas
 Norte No. 27,
 San Jerónimo Tepetlaco,
 Tlalnepantla,
 Edo de México, C.P. 54090, México
 +52 5 318 0911
 Fax +52 5 318 0900

Raisio Chemicals Chile S.A.
Aeropuerto 9790, Cerillos
Casilla 9495
Santiago, Chile
+56 2 557 0756
Fax +56 2 533 1106

Raisio Chemicals Argentina S.A.
Av. Larrazabal 1652, CP 1440
Capital Federal Buenos Aires
Argentina
+54 1635 1417
Fax +54 1635 4420

Raisio Quimica Andina S.A.
Calle 31 No. 41-46
Itagui, Antioquia
Colombia
+57 4311 4342
Fax +57 4373 4122

Kaukoitää

P.T. Budi Raisio International
Wisma Budi, 7th floor
J.I. H.R. Rasuna Said
Kav. C-6, Kuningan
Jakarta 12940, Indonesia
+62 21 521 3404
Fax +62 21 527 5273

P.T. Intercepta Kimia Pratama
J.I. Raya Serang Km. 76
Desa Kragilan/Sentul
Serang 42184, Jawa Barat, Indonesia
+62 254 401920
Fax +62 254 401919

BENECOL - LIIKETOIMINTA

RAISIO BENECOL OY

Raisionkaari 55
PL 101, 21201 Raisio
(02) 434 2111
Fax (02) 434 2945

Raisio Staest US Inc.
1180 Sam Rittenberg Boulevard
Suite 200, Northbridge Executive Park
Charleston, South Carolina 29407
U.S.A.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

Raisio Yhtymä Oyj
Ruokaperunateollisuus
86400 Vihanti
(08) 289 41
Fax (08) 289 4201

Pyhännän tehdas
92930 Pyhäntä
(08) 812 3420
Fax (08) 812 3421

Foodie Oy
Ilomäentie 25
PL 42, 37801 Toijala
(03) 541 500
Fax (03) 541 5190

SIJOITUSANALYYSIT JA -KOMMENTIT

Muun muassa seuraavassa luetellut yritykset ovat vuoden 1997 aikana julkaisseet Raisio Yhtymää koskevia analyysyjä ja kommentteja. Näkemykset ovat yritysten omia.

AG Pankirfirma Pankkiiriliike
Puh. (09) 131 551
Fax (09) 131 55 255

Alfred Berg Finland Oy
Puh. (09) 228 321
Fax (09) 228 327 90

BG Bank
Puh. +44 171 417 1015
Fax +44 171 256 5513

D. Carnegie AB Finland
Puh. (09) 6187 1230
Fax (09) 6187 1239

Credit Suisse First Boston Ltd
Puh. +44 171 516 1380
Fax +44 171 888 4102

Den Danske Bank
Puh. +45 3344 2997
Fax +45 3393 2662

**Dresdner Kleinwort Benson
Securities Ltd**
Puh. +44 171 956 7154
Fax +44 171 929 7941

Enskilda Securities
Puh. (09) 616 28700
Fax (09) 616 28769

Evli Oy Pankkiiriliike
Puh. (09) 476 690
Fax (09) 476 69350

Handelsbanken Markets
Puh. (09) 166 71
Fax (09) 166 77578

Merita Pankkiiriliike Oy
Puh. (09) 12 341
Fax (09) 1234 0310

Opstock Oy Pankkiiriliike
Puh. (09) 404 65
Fax (09) 404 2703

Postipankki Oy
Puh. 0204 252978
Fax 0204 253634

SBC Warburg Dillon Read
Puh. +44 171 568 5499
Fax +44 171 568 4800

Raisio Yhtymä

PL 101, 21201 Raisio
puh. (02) 434 2111
telekopio (02) 434 2315